

הואיל ואישתרי אישתרי, דכה"ג שאין בו איסור כלל לא שייך לומר הואיל ואילו לא חטא כמש"כ התוס' במכות (דף ח' ע"א ד"ה ואע"ג), ודר"ק.

וי"ל דזה טעמו של הרמב"ם דשלא בשעת עבודה לוקה, דאזיל לשי' דס"ל בריש הל' שבת (פ"א ה"ה) דדבר שאין מתכוין מותר, ולכן לא שייך לומר לגבי בגדי כהונה הואיל ואישתרי בשעת עבודה אישתרי נמי שלא בשעת עבודה, שהרי בשעת עבודה לא הוי בכלל איסור כלאים דדבר שאין מתכוין הוי היתר גמור. משא"כ למאן דס"ל דשא"מ אסור, וגם כשלושב לשם מצוה אכתי שייך בזה איסור כלאים, לדידיה שפיר י"ל הואיל ואשתרי בשעת עבודה שרי נמי שלא בשעת עבודה, עי"ש בדברי חיים. וכע"ז כתבו בישועות יעקב (או"ח סי' ט' סק"א), וכן בהגהות מהר"ש טויביש במנחות (דף מ"א ע"ב) עי"ש.

מבואר מזה דאליבא דר' יהודה דדשא"מ אסור, וגם בבגד"כ שייך בהו איסור כלאים אלא דשריא רחמנא, י"ל הואיל ואשתרי אישתרי, והיו הכהנים מותרים להניחן תחת ראשם, דדמי להא דכלאים בציצית דשרי גם בלילה, וממילא דאין להוכיח ממה שהניחו הכהנים בגד"כ תחת ראשיהו דגם בעלמא ליכא בהצעה איסור כלאים, די"ל דגם דרך הצעה אסור ורק בבגד"כ אמרינן הואיל ואשתרי אישתרי, משא"כ לר"ש דדשא"מ מותר וליכא איסור כלאים בבגד"כ, ולא שייך לומר הואיל ואשתרי אישתרי, ולכן שלא בעידן עבודה אסור כלאים בבגד"כ, לדידיה מוכח מהא דהניחום תחת ראשיהו דדרך הצעה שרי ליהנות מכלאים ע"י הפסק, ובזה הסתפק הך שואל במד"ת, עכתוד"ק של כ"ק א"א זצללה"ה, והדברים שם נאמרו בקוצר מילין יעו"ש היטב, [ואתי שפיר דלכן במד"ת רשב"י הוא דהשיב דהצעה מותר כנ"ל, דרשב"י לשיטתו דדשא"מ

מכלי המקדש הי"ב), בכהנים שלבשו בגדי כהונה שלא בשעת עבודה, דלהרמב"ם לוקין משום כלאים דלא הותרו בו אלא בשעת עבודה, והראב"ד וכ"ה דעת התוס' במנחות (דף מ"א ע"א ד"ה תכלת) ס"ל דהותרה כלאים אצל בגד"כ ואפי' שלא בשעת עבודה שרי להו.

ובספה"ק דברי חיים (חידושים עה"ס פר' בשלח) ביאר בשיטת הראב"ד, דהנה לכאו' יל"ע מאי דחיית כלאים איכא גבי בגדי כהונה, הא מבואר במשנה (כלאים פ"ט מ"ה) דמוכרי כסות מוכרין כדרך ובלבד שלא יתכוונו בחמה מפני החמה ובגשמים מפני הגשמים, הרי דאם כוונת הלושב הוא לדבר אחר אין בה איסור כלאים, וא"כ ה"ה נמי בבגדי כהונה דהכהנים לובשים אותן כדי לקיים המצוה לעבוד עבודה ואין כוונתם להנאת לבישה דליכא בהן איסור כלאים.

אלא דבלא"ה הקשו המפו' סתירת המשניות, דלעיל מינה (משנה ב') איתא דלא ילבש כלאים אפי' ע"ג עשרה אפי' לגנוב את המכס, הרי דגם כשאינו מכוין ללבישה אסור, ופירש הר"ש דהך מתני' דאסור ללבוש אפי' להעביר המכס אתיא כרבי יהודה דדבר שאין מתכוון אסור, והא דמוכרי כסות אתיא אליבא דרבי שמעון דדבר שאין מתכוין שרי, וי"ל דה"ה נמי לגבי כלאים בבגדי כהונה דתליא בפלוגתא זו, דהרי כיון שלובשים לשם מצוה הו"ל לגבי כלאים דבר שאין מתכוין דאליבא דר"ש שרי.

והנה כבר הקשה השאג"א (סי' כ"ט) על הרמב"ם מפני מה לוקה על בגדי כהונה שלא בשעת עבודה, נימא הואיל ואישתרי אישתרי, ומזה הוכיח כשיטת הראב"ד דליכא איסור כלאים גם שלא בשעת עבודה, אכן י"ל דאליבא דמ"ד דדבר דשא"מ מותר, א"כ ליכא כלל איסור כלאים בבגדי כהונה, וממילא דלא שייך לומר

ברוך אשר יקים את דברי התורה הזאת

דברות הקודש בגליון זה נודבו ונדפסו

לע"נ מוה"ר נתן אריה ליב בן מוה"ר אלימלך הלוי בלומענבערג ז"ל

תנצב"ה.

למצוה ואמרינן מצללה"נ, עי"ש.

מעתי' י"ל דרב"ז אם בבגד"כ איכא איסור כלאים וממילא י"ל הואיל ואישתרי וכו', תליא בכך אם גם בהנאת הגוף בהדי מצוה אמרינן מצללה"נ, וכבר נחית לזה כ"ק א"א זצללה"ה בדרוש הנ"ל, שביאר לפי"ז די"ל דהרמב"ם אזיל לשיטתו דס"ל דגם בהנאת הגוף בהדי מצוה אמרינן מצללה"נ (עיין הל' שופר פ"א ה"ג, ובט"ז סי' תקפ"ו סק"ה), ולכן בבגד"כ ליכא בהן איסור כלאים, ושוב לא שייך לומר הואיל ואישתרי אישתרי, לכן פסק דהלובש בגד"כ שלא בשעת עבודה לוקה, ודו"ק.

והנה בחי' מהר"ץ חיות בנדרים שם, הביא מה ששמע מפי מורו הג"ר אפרים זלמן מרגליות זצ"ל בעל הבית אפרים, דפלוגתת הה"ן והרשב"א בענין הנאת הגוף בהדי מצוה, תליא בפלוגתא דתנאי אם נדרים ונדבות קריבין ביו"ט, והוא עפמש"כ התוס' (שבת דף כ"ד ע"ב ד"ה לפי, פסחים דף מ"ו ע"א ד"ה לא תקרא) בטעמא דמ"ד דנונ"ד אין קריבין ביו"ט דאע"פ שיש בהם אכילת אדם מ"מ מחשיב עיקרו לגבוה, ורק דכהנים משולחן גבוה קא זכו ומש"ה אסור להקריבם ביו"ט, ומ"ד דקריבין ביו"ט סבר דעיקר שחיטת נונ"ד לצורך אדם הם עי"ש, הרי דפליגי בהא דבכה"ג דאיכא הנאת הדיוט בהדי צורך גבוה אם נחשב צורך גבוה או צורך הדיוט, דלמ"ד נו"נ אין קריבין ביו"ט דאע"פ דאיכא בה אכילת אדם מ"מ הו"ל בכלל לכם ולא לגבוה משום דהנאת ההדיוט בטל לגבי צורך גבוה, משא"כ למ"ד דקריבין ביו"ט ס"ל דהנאת הדיוט אינו בטלה לצורך גבוה ולכך שרי להקריבם ביו"ט.

וסברא זו עצמה שייך גם בהך דמצללה"נ היכא דאיכא גם הנאת הגוף בהדי מצוה, דאי נימא דהנאת ההדיוט אינה בטלה לגבי צורך גבוה ואע"פ דאיכא בה צורך גבוה לא נתבטל חלק הנאת ההדיוט (דמה"ט שפיר נונ"ד קריבין ביו"ט), א"כ היכא דאיכא גם הנאת הגוף בהדי מצוה לא אמרינן בה דמצללה"נ, דהרי סו"ס איכא בה גם

מותר, ומוכח מהא דהיו בכהנים מניחין אותם תחת ראשיהן וכנ"ל, וכנראה שעל זה נתכוון מרן אאמו"ר ונשמט מהדפוס, כי הדברים פשוטים].

עכ"פ נתבאר מדברי מרנא הרב"ח, דהא דס"ל להרמב"ם דלא אמרינן בבגד"כ הואיל ואשתרי בשעת עבודה אישתרי גם שלא בשעת עבודה, משום דבבגד"כ אין בלבישתם כלל איסור כלאים, דלא נאסר בכלאים אלא לבישה דאית ביה הנאה, והרי הכהנים לבשו בגד"כ כדי לעמוד לשרת דכה"ג לא היה נחשב הנאה דלא גרע ממוכרי כסות שמוכרין כדרך כיון שאין מתכוונים לשם הנאה, וממילא דבגד"כ דליכא בהן איסור כלאים תו לא שייך לומר דאישתרי אפי' שלא בשעת עבודה.

ובפשטות יסוד הדברים דאין בלבישת בגד"כ משום כלאים כיון שלבשן רק לשם מצוה, היינו משום דמצות לאו ליהנות ניתנו, וכן הסמך כ"ק אאמו"ר בתשו' דברי יציב (יו"ד סי' קצ"ד) ע"ד הדברי חיים הנ"ל משו"ת ברית אברהם (או"ח סי' ג') לענין דחיית כלאים בציצית, דהא מצוות לאו ליהנות ניתנו ואינו עובר אכלאים בלבישה דלאו לשם הנאה, וכן הקשה לענין בגדי כהונה, עי"ש, ולפי"ז אי נימא דמצות ליהנות ניתנו ושפיר איכא איסור כלאים בבגד"כ, י"ל לגבי בגד"כ הואיל ואישתרי וכו', ודו"ק.

אלא די"ל דרב"ז תליא בפלוגתת הראשונים אם בהנאת הגוף בהדי מצוה אמרינן מצללה"נ, דהר"ן בנדרים (דף ט"ו ע"ב בר"ה והא מה"ת) כתב דכי אמרינן מצוות לאו ליהנות נתנו הנ"מ לומר שאין קיום המצות חשיב הנאה, אבל מ"מ אי מתהני גופיה בהדי דמקיים מצוה הנאה מיקרי ומש"ה אמרינן (ר"ה דף כ"ח ע"א) דהגודר הנאה מן המעיין טובל בו בימות הגשמים אבל לא בימות החמה, הרי דס"ל להר"ן דבהנאת הגוף בהדי מצוה שפיר מקרי הנאה ואסורה, דלפי"ז לגבי בגד"כ דאית בהו גם הנאת הגוף לא שייך הך דמצללה"נ. אמנם הרשב"א בנדרים שם לא ס"ל הכי, אלא דגם היכי דאיכא הנאת הגוף בהדי מצוה בטל הנאת הגוף

דס"ל בשבת שם נונ"ד קריבין ביו"ט (ראה מלה"ר אות ו'), א"כ עולת שבת לא אתי לאורי על עולת שבת ביו"ט, וא"כ ליכא למילף מינה דאסור להקריב עולת חול ביו"ט, וי"ל דס"ל דעולת חול שרי ביו"ט כמו נונ"ד דקריבין וכ"ש הוא מנונ"ד.

נמצא דלמ"ד דנונ"ד קריבין ביו"ט, לא קשיא כלל מהא דלא ילין לבוקר דאמנם כל הלילה ילין שהרי שפיר מקטירם בליל יו"ט, ולדידיה אין צריך לדחוק דמיירי בי"ד שחל בשבת ועבר ושחט חגיגה, וא"כ י"ל דהיכי דאמר רחמנא לא תעביד אי עביד לא מהני, ורק אליבא דמ"ד דנונ"ד אין קריבין ביו"ט, וכן עולת חול אין קריבה ביו"ט, לדידיה עכצ"ל דקרא דלא ילין מיירי בי"ד שחל להיות בשבת, וצ"ל כמ"ש הירושלמי דמיירי בעבר ושחט חגיגה, ובדיעבד אי עביד מהני ודו"ק. והוסיף במלה"ר דלכך הקשה רב ספרא דבר זה לרבא דייקא, דהוא ס"ל אי עביד לא מהני וא"כ קשה הך דלא ילין דליכא למופשט דמיירי בשבת דהרי כתיב חגיגה דאין קריבה בשבת ואף אי עבר ושחט לא מהני, עי"ש.

*

והנה כ"ק אאמו"ר זצלה"ה בדרוש הנ"ל, ביאר בתו"ד הא דאי' בגמ' ברכות (דף נ"ה ע"א) א"ר שמואל בר נחמני א"ר יוחנן בצלאל על שם חכמתו נקרא, שאמר לו הקב"ה למשה לך אמור לבצלאל עשה לי משכן ארון וכלים, הלך משה והפך ואמר לו עשה ארון וכלים ומשכן, אמר לו משה רבינו מנהגו של עולם אדם בונה בית ואח"כ מכניס לתוכו כלים ואתה אומר עשה לי ארון וכלים ומשכן כלים שאני עושה להיכן אכניסם שמא כך אמר לך הקב"ה עשה משכן ארון וכלים אמר לו שמא בצל א"ל היית וידעת, וצ"ב המו"מ בין משה לבצלאל.

ותו"ד דהנה רש"י בפר' תשא עה"פ (לא, יח) ויתן אל משה ככלותו לדבר איתו, כתב דאין מוקדם ומאוחר בתורה מעשה העגל קודם לצווי מלאכת המשכן ימים רבים היה וכו', ובהג"ה שם כתב ע"ז דצ"ע טובא דלמא הכל כסדר, וצווי

הנאת הגוף מדבר איסור דלא בטלה לגבי המצוה, משא"כ א"נ דהנאת ההדיוט בטל לגבי צורך גבוה, ממילא דה"ה נמי לענין מצללה"נ דאע"פ שיש בה גם הנאת הגוף מ"מ בטל לגבי המצוה, ואמרינן בה מצללה"נ עיי"ש.

במלא הרועים אות נו"ן (ערך נונ"ד קריבין ביו"ט אות י"ד) כתב דהך דנונ"ד אם קריבין ביו"ט תליא בפלוגתת אביי ורבא בריש תמורה (דף ד' ע"ב), לגבי כל מילתא דאמר רחמנא לא תעביד אי עביד אם מהני, ותו"ד דהנה בפסחים (דף נ"ט ע"ב) רמי ליה רב ספרא לרב (ולג' רש"ל לרבא) כתיב לא ילין לבוקר זבח חג הפסח (שמות לב), לבוקר הוא דלא ילין הא כל הלילה ילין, (פירש"י ויקטירנו בלילי יו"ט ואע"פ שנותר מקרבן של חול דהא י"ד שנוק דם הפסח בו חול הוא), והכתיב עולת שבת בשבתו (במדבר כה, י) ולא עולת חול בשבת ולא עולת חול ביו"ט, א"ל כבר רמייה ניהליה רב אבא בר חייא לר' אבהו ושני ליה הכא בארבעה עשר שחל להיות בשבת עסקינן דחלבי שבת קריבין ביום טוב, והתוס' הביאו דבירושלמי הקשו אהא האיך אפשר לומר דמיירי בי"ד שחל בשבת והא כתיב חג דהיינו חגיגה הבאה עם הפסח והרי לא דחיא שבת כדאמר לקמן באלו דברים (דף ס"ט ע"ב) עי"ש, ובירושלמי שם (דף מ' ע"ב) משני א"ר חיינא אילו עבר והביא שמא אינו כשר מאחר שאילו עבר והביא כשר עובר, והיינו דלעולם דמיירי בשבת והא דכתיב לא ילין וגו' היינו בעבר ושחט החגיגה, ולכאו' קשה דלמ"ד דכמדארל"ת אי עביד לא מהני היאך אפ"ל דעבר ושחט הרי בכה"ג פסולה החגיגה כיון דאי עביד לא מהני.

ובתוס' (שם ד"ה ולא עולת חול) דהקשה הריב"א הא קרא דעולת שבת בשבתו בשבת כתיב, דחמיר טובא, אבל ביו"ט דקיל מנ"ל דלא קרבה, ותירצו דאתיא כר"ע דאמר (שבת דף קי"ד ע"א) דקרא דעולת שבת לימד על חלבי שבת שקריבין ביו"ט, ומשמע ליה קרא עולת שבת זו בשבת אחרת דהיינו של שבת ביו"ט, וממילא שמעינן דשל חול ביו"ט לא קרבה, ולפי"ז לרבי ישמעאל

בתורה לא הוזכר אלא שיבנה שני מקדשות וכבר נבנו ולא יהא שוב עוד ביהמ"ק, והכי מוכח מדכתיב גדול יהיה הבית האחרון מן הראשון הרי שאת הבית השני קרא הכתוב הבית האחרון, זקף ר"א עיניו באותו גוי ונעשה גל של עצמות, ובהמשך שם, מלין אלין דשאל ההוא רשע, אנא שאלנא יומא חד לאליהו, ואמר דהא במתיבתא דרקיעא אתסדרו קמיה דקוב"ה, והכי הוא, דכד נפקו ישראל ממצרים, בעא קוב"ה למעבד לון בארעא כמלאכין קדישין לעילא, ובעא למבני לון ביתא קדישא, ולנחתא ליה מגו שמי רקיעין, ולנטעא לון לישראל נציבא קדישא כגוונא דדיוקנא דלעילא וכו', ומדארגיזו קמיה במדברא, מיתו ואכנס לון קוב"ה לבנייהו בארעא וביתא אתבני על ידא דבר נש ובגין כך לא אתקיים, ושלמה הוה ידע דבגין דהאי עובדא דבר נש לא יתקיים, ועל דא אמר (תהלים קכ"ז, א) אם ה' לא יבנה בית שוא עמלו בוניו בו, דהא לית ביה קיומא וכו' עי"ש.

ואולם לכאו' היאך היה שייך שייבנה המשכן בדרך נס הרי נצטוו ועשו לי מקדש ושכנתי בתוכם, שיהא נעשה בפועל על ידיהם ולא בדרך נס, אלא דתליא במה שדנו האחרונים אם אפשר לצאת יד"ח קיום מצוה בעשיה בדרך נס, והיינו אם דבר שנעשה ע"י נס הו"ל כמו מה שנעשה באופן טבעי וראוי לצאת בו יד"ח מצוה, או דכיון דסו"ס אינו מטבעי העולם אינו ראוי לקיום מצוה.

ועיין בדרך פקודין (מצוה א' חלק המעשה אות ח' ואות י"א, ובחלק הדיבור אות ט"ז) לגבי מי שהוליד בדרך נס אם קיים פו"ר, דיש להוכיח ממה שמצינו ביכניה שנאמר בו (ירמיה כב, ל) כתבו את האיש הזה ערירי וגו', ואפ"ה נולד לו בנו שלתיאל, ובסנהדרין (דף ל"ז ע"ב) דלכן נקרא שאלתיאל ששתלו קל שלא כדרך הנשתלין וכו' עי"ש, משמע דמעשה נס אינו מתייחס לאדם, (וראה באגרא דכלה פר' תולדות, וע"ע בישמח משה פר' תולדות ד"ה עוד באור).

וכבר אמרנו דבזה נחלקו אב"י ורבא בפסחים

הקב"ה למשה היה במ' ימים הראשונים טרם עשותם העגל, וקודם רדתו מההר עשו את העגל, וכ"ה להדיא בזה"ק בפרשתן פר' ויקהל.

ויש ליישב דבתחילה כאשר אמר השי"ת קודם ארון וכלים ואח"כ משכן, זה מעשה היה קודם החטא שאז היתה ההנהגה למעלה מדרך הטבע ולא כמנהגו של עולם, [זהו ע"ד שאחז"ל (ע"ז דף ה' ע"א) אני אמרתי אלוקים אתם ובני עליון כולכם, חיבלתם מעשה ידיכם אכן כאדם תמותון וגו'], ואז היו זוכים שבצלאל יבנה המשכן בדרך נס לגמרי, וזה שהסמך הגמ' שם דיודע היה בצלאל לצרף אותיות שנבראו בהן שמים וארץ, כי שליחות בצלאל היה שיעשה הכל בדרך נס, לכן בתחילה הקדים ארון וכלים למשכן, להורות שבנין המשכן אינו בדרך הטבע, אלא נעשה שלא כמנהגו של עולם, וענין המשכן הוא רוחני וברוך נס נפעל שלא בדרכו של עולם, אבל לאחר החטא אבדו מדריגה זו שתהא ההנהגה בדרך נס, שוב היה צריך לבנותה בדרכי הטבע, ואז נתהפך הסדר והוצרכו לבנות כדרכו של עולם, ולכן לעת"ל בעולם התיקון שיתעלו למדריגה גבוהה תרד ביהמ"ק בנוי ומשוכלל מן השמים, ברש"י בסוכה (דף מ"א ע"א, ר"ה דף ל' ע"א).

ואעפ"כ מרע"ה לא הפך הסדר ממה שנצטווה תחילה מהקב"ה, כי רצה להמתיק שיחזרו הדברים כמו שהיו מאז, אבל בצלאל שידע שעתה אינם זוכים למקדש בדרך נס, אמר למשה מנהגו של עולם דעתה הם בדרגה של מנהגו של עולם, עכ"ד.

ועיין בדרש משה בפרשתן שהביא ממד"ת דאלמלא לא חטאו ישראל במעשה העגל לא היו זקוקים לבנות המשכן בעצמם, אלא היה יורד בית המקדש בנוי ומשוכלל מן השמים, ורק לאחר שחטאו הוצרכו לעשותו בעצמם, ובמד"ת שלפנינו לא מצאתי לע"ע, אולם בזה"ק פר' פנחס (דף רכ"א ע"א) מובא שהתרים אחד מחכמי הגוים כלפי רבי אליעזר ואמר לו כיצד אתם אומרים שעתיד להבנות ביהמ"ק שלישי הרי

דמתחדשין, קיימין קמי קב"ה וסלקין ואתעבידו ארצות החיים ונחתין ומתעטרין לגבי ארץ חד ואתחדש ואתעביד כלא ארץ חדשה, מההיא מלה דאתחדש באורייתא, ועל דא כתיב (ישעיה סו, כב) כי כאשר השמים החדשים והארץ החדשה אשר אני עושה עומדים לפני וגו', עשיתי לא כתיב אלא עושה, דעביד תדיר מאינן חדושין ורוזין דאורייתא, ועל דא כתיב (שם נא מז) ואשים דברי בפיך ובצל ידי כסיתך, לנטוע שמים וליסוד ארץ, השמים לא כתיב אלא שמים וכו', ולאמר לציון עמי אתה וכו', ולאמר לאינן תרעין ומלין דמצויינין אלין על אלין, עמי אתה, אל תקרי עמי אתה, אלא עמי אתה, למהוי שותפא עמו, מה אנא במלולא דילי עבדית שמים וארץ, כמה דאת אמר (תהלים לג ו) בדבר ה' שמים נעשו, אוף הכי את, זכאין אינן דמשתדלי באורייתא, עכל"ק.

מבואר דע"י עסק התורה בוראים בכך שמים חדשים, נמצא דעוסק בתורה הרי הוא משביח את העולם בכך, וממילא דהו"ל בכלל אומן הקונה בשבח כלי, ולשיטת מהר"ש הלוי שהובא בקצוה"ח (סי' ש"ו סק"ד) דע"י השבח קונה לגמרי גם את גוף הכלי כיון שע"י שבחו שהשביח נשתנה כל הכלי, עי"ש באריכות, לכך בדין הוא שכל העולם נחשב להיות כשלו, שהרי כולא עלמא נעשה מקנה קנינו ע"י שבח זה שהשביחוהו.

ובגמ' ב"ק (דף ק' ע"ב) הנותן צמר לצבוע אדום וצבעו שחור שחור וצבעו אדום, רבי מאיר אומר נותן לו דמי צמרו, רבי יהודה אומר אם השבח יתר על היציאה וכו' ופליגי אי אומן קונה בשבח כלי, ולהלן בגמ' (דף ק"ב ע"ב) מסיק דר"מ סובר שינוי קונה ורבי יהודה סובר דאין שינוי קונה, מבואר דאי שינוי קונה ה"נ דאומן קונה בשבח כלי, משא"כ אם שינוי קונה אינו קונה אין אומן קונה בשבח כלי.

והנה הנוב"י בדורש לציון (סוף דרוש ח, ד"ה ולפי"ז אומר) ביאר דדין שינוי אם קונה פליגי בה אב"י ורבא לגבי כל מילתא דאמרל"ת, דבגמ' תמורה (דף ו' ע"ב) מסקינן ואלא אב"י ורבא במאי

(דף ס"ד ע"ב) לגבי פסח נשחט בג' כיתות, דלאב"י ננעלו תנן וסמכינן אניסא ולרבא נועלין תנן ולא סמכינן אניסא, דהרי ילפינן שם שהפסח נשחט בשלש כיתות שנא' ושחטו אותו כל קהל עדת ישראל, ובצל"ח שם שהוא מצוה דאורייתא לשוחטו בג' כיתות עי"ש, ולכן כאשר נכנסה כת ראשונה ונתמלאה העזרה ננעלו דלתות העזרה, ואמר עלה אב"י ננעלו תנן דסמכינן אניסא שינעל בעצמו ויוכלו לעשות עוד ב' כיתות, ורבא אמר נועלין תנן דלא סמכינן אניסא והוכרחו לנועלו בעצמם כדי לעשות עוד ב' כיתות, והיינו דלאב"י גם כשנתקיים המצוה ע"י גם שפיר דמי, לכך אין צריך לנעול השערים, אבל רבא ס"ל דא"א לצאת יד"ח המצוה כשנעשה בדרך גם, לכן הוצרכו דיקא לנעול בעצמם השערים כדי לקיים המצוה שלא בדרך גם.

וי"ל דאב"י ורבא אולי לשיטתייהו, דהנה כתב בצפנת פענח החדש (ערך צדיקים אות ג) בהא דאמרו (קידושין דף ל"ב ע"ב) בתלמיד חכם דתורה דיליה הוא, היינו משום דהקב"ה נתן התורה לבני ישראל להגות בה, ות"ח לומדי תורה מוסיפין בה ציצים ופרחים וקישוטי תורה, נמצא שבעמלם הם משביחין ומפארין את התורה בדמיון הנותן עצים לאומן ועשאה כלי דקי"ל דאומן קונה בשבח כלי להיות שלו, מהאי טעמא גם בלומדי תורה בדין הוא שיהא התורה שלהם, עי"ש בדבריו, ושנה דבריו בספרו כתונת פסים (דרוש לסוכות, גרפס בריש הגש"פ חלוקא דרבנן).

ואי' בזוה"ק בהקדמה (דף ד' ע"ב) וזל"ק, רבי שמעון פתח (ישעיה נא, מז) ואשים דברי בפיך, כמה אית ליה לבר נש לאשתדלא באורייתא יממא וליליא, בגין דקב"ה ציית לקלהון דאינן דמתעסקי באורייתא, ובכל מלה דאתחדש באורייתא על ידא דההוא דאשתדל באורייתא עביד רקיעא חדא וכו', וכן כל מלה ומלה דחכמתא אתעבדין רקיעין, קיימין בקיומא שלים קמי עתיק יומין, והוא קרי לון שמים חדשים, שמים מחודשים סתימין דרוזין דחכמתא עלאה, וכל אינן שאר מלין דאורייתא

אלוקים בחכמה בתבונה וברעת וגו', דמנה יליף בגמ' בגז"ש דהיה יודע צירופי אותיות בריאת שמים וארץ.

ולכן אם היו זוכים היה בונה את המשכן וכליו בדרך נס, שמעינן מזה דשפיר אפשר לקיים מצוה גם בדרך נס, והיינו משום דהעולם ומלואו שייכים אל הת"ח העוסקים בתורה מדין אומן קונה בשבח כלי כיון דשינוי קונה, ואתיין כמ"ד דכל מילתא דאמ"ר לא תעביד אי עביד מהני, ולפי"ז י"ל דמ"ש ולא ילין חלב חגי וגו' הא כל הלילה מקטיר מיירי בי"ד שחל בשבת ועבר וחג דהו"ל חלבי שבת דקריבין ביו"ט, ואע"ג דנדונ"ד אין קריבין ביו"ט מ"מ בדיעבד הקרבן כשירה, ואצ"ל דמיירי בי"ד שחל להיות בחול והא דכל הלילה ילין היינו משום דמקטירין חלבי חול ביו"ט, דזה אינו, דנדונ"ד אין קריבין ביו"ט, והטעם לכך כיון שעיקרן לגבוה הו"ל בכלל לכם ולא לגבוה, דאע"פ דגם ההדיוט נהנה מחלקו מ"מ הנאת ההדיוט בטל לגבי המצוה, ולפי"ז הא דמצות ללה"נ היינו אפי' בהנאת הגוף שהרי הנאת הגוף בטלה לגבי המצוה.

ולפי"ז בבגד"כ ליכא בהם איסור כלאים דהרי לא נאסרה אלא בלבישה שיש בה הנאה ומצללה"נ גם בהנאת הגוף, ולפי"ז אחר העבודה הו"ל בכלל איסור כלאים דהרי לא שייך לומר הואיל ואשתרי אשתרי, וא"כ יש להוכיח מהא דהיו מניחין הבגד"כ תחת ראשיהם דהצעה לא נאסרה בכלאים ע"י הפסק, על כן נתעורר לשאול, על הא מילתא כמה חייב המטפל בכלאים, והיינו דמספק"ל אם שרי להציע תחתיו ע"י הפסק, והשיב דאה"נ כלאים לא נאסרה בהצעה, כי אם בלבישה והעלאה, ודו"ק.

פליגי, בשינוי קונה, ופרש"י בלישנא קמא כגון גוזל עצים ועשאו כלים צמר ועשאן בגדים, דלאביי דס"ל דאי עביד מהני שינוי קונה ואינו משלם אלא עצים וצמר, ולרבא דס"ל דלא מהני לא קנה ומשלם הבגדים וכלים, וכי פרכינן לרבא לעיל מהאי דהגוזל עצים לא תימא שאני התם דכתיב והשיב את הגזילה אשר גזל וכו', אלא הכי תימא אנא דאמרי שינוי לא קנה וכו', הרי דדין שינוי קונה תליא בפלוג' אי כ"מ דאמרל"ת אי עביד מהני.

ולפי"ז א"ש היטב דאביי ורבא אזלי לשיטתן, דאביי לטעמיה דס"ל דכל מילתא דאמ"ר לא תעביד אי עביד מהני, וא"כ שינוי קונה, וכן אומן קונה בשבח כלי, והיינו דקנה את כל הכלי, ועל כן ע"י עסק התורה זוכים להיות מושלים בכל העולם, לפיכך שפיר הותר לחכמים לשנות את סדרי בראשית וגם מה שעושים בדרך נס מתייחס אליהם שהרי כל הנהגת העולם נמסר בידם, ברצונם עושים כדרך הטבע וברצונם עושים בדרך נס, לכן שפיר אפשר לצאת יד"ח המצוה גם כשנתהוה בדרך נס, אבל רבא לטעמיה דס"ל כל מילתא דאמ"ר לא תעביד אי עביד לא מהני, וא"כ שינוי אינו קונה ואין אומן קונה בשבח כלי, לכך אין ראוי להשתמש בניסים, שהרי אין לשנות את סדרי הבריאה אשר הטביע השי"ת בעולמו, ועל כן מה שנהיה בדרך נס אינו מתייחס אל מעשי האדם, ודו"ק.

מעתי' יבואר דברי המדרש, דכיון דאמה"כ ראו קרא ה' בשם בצלאל וגו', דנקרא בצלאל על שם חכמתו שהיה בצל-א"ל, ויל"פ שזה משום שהיה יודע לצרף אותיות שבהם נבראו שמים וארץ, כאמור בהמשך הכתוב וימלא אותו רוח

תוכן ה'תורה' שאמר כ"ק מרן אדמו"ר הגה"ק שליט"א

בעת השוה"ט דליל שב"ק פר' ויק"פ העעל"ט

בתוה"ק בפרשתן (שמות לה, א-ב) ויקהל משה את כל עדת בני ישראל ויאמר אליהם אלה הדברים אשר צוה ה' לעשות אותם. כבר נתחבטו המפרשים (אור החיים הק'; תולדות יעקב יוסף; מאור

שאין קטיגור נעשה סניגור, הכא נמי אין קטיגור נעשה סניגור ופרש"י זהב העגל ושופר של פרה קטיגור דעגל הוא.

אכן באמת כיון דעבדו בני ישראל תשובה מאהבת השי"ת, והלא בתשובה מאהבה הזדונות נעשין כזכויות (יומא דף פ"ו ע"ב), נמצא דלא יזכר ולא יפקד שום עון על זהב העגל, וממילא אינו נחשב כלל כקטיגור וראוי להיות סניגור המכפר במשכן ה'.

נקדים עוד מה שכבר הזכרנו זה עתה מאמר יקר מהגה"ק החתם סופר זי"ע (תורת משה, פר' בא) דבר נפלא עד מאוד, ובתוד"ק עמד שם לבאר הפסוקים (שמות יב, א-ג) ויאמר ה' אל משה ואל אהרן בארץ מצרים לאמר, החודש הזה לכם ראש חדשים ראשון הוא לכם לחדשי השנה, דברו אל כל עדת ישראל לאמר בעשור לחודש הזה ויקחו להם איש שיה לבית אבות שיה לבית. ע"ד מה שמצינו במדרש (מכילתא, פר' בא) עה"פ (שמות יב, כא) משכו וקחו לכם צאן, משכו ידיכם מעבודה זרה, והמקטרג קטרג ואמר הללו והללו עובדי ע"ז (ילקוט בשלח, רמז רלד). והנה אלילי מצרים היה הטלה כנודע, וכמו שאמר משה רבינו ע"ה לפרעה (שמות ח, כב) כי תועבת מצרים נזבח לה' אלוקיני הן נזבח את תועבת מצרים לעיניהם וגו', והיו המצריים עובדים ומשתחווים לטלה ראש המזלות, וביותר בחודש ניסן שאז שולט מזל טלה שהוא מזל המצריים (עי' ש"ך עה"ת, שמות יב, ג; שערי אורה, שער א, ספירה עשירית; ספר הליקוט, פר' בא; ועוד), וסברו כי כל האדם תלוי במזל שנולד בו וכו', והיה מנהג המצריים בהגיע חודש ניסן לזבוח הטלה לעבודה זרה. ואף בני ישראל אשר התערבו בגוים וילמדו מעשיהם ונפלו לטומאת מצרים עשו כמותם עד אשר שכחו כליל מקור שורש מחצבתם, ואף הם הקריבו טלה לעבודה זרה.

ואמנם בהגיע עת הגאולה, כשעמד משה רבינו ואמר לבני ישראל 'משכו וקחו לכם' משכו ידיכם מעבודה זרה, באותה השעה קיבלו עליהם בני ישראל עול מלכות שמים במסירות נפש, וכדאיתא בטור (או"ח, סי' תל) בטעם שנקרא שבת הגדול,

ושמש; ערבי נחל; ועוד) לבאר בלשון הכתוב אלה הדברים אשר צוה ה' לעשות אותם, דהרי אזהרת השבת הוא בשב ואל תעשה.

ברש"י הקדים להם אזהרת שבת לצווי מלאכת המשכן לומר שאינו דוחה את השבת. והקשו המפ"ה הא כבר שמעינן לה בפר' תשא דאמה"כ (לא, יג) אך את שבתותי תשמורו, ופרש"י אע"פ שתהיו רדופין ווריון בוריוות המלאכה שבת אל תדחה מפניה, כל אכין ורקין מיעוטין למעט שבת ממלאכת המשכן, ולמה שנה עליו הכתוב שנית לומר שאין בנין המשכן דוחה שבת.

ואפ"ל, דהנה מצינו שבנין המשכן היה כדי לכפר על עון העגל, וכדאי' ברש"י ריש פר' פקודי עה"פ משכן העדות, עדות לישראל שויתר להם הקב"ה על מעשה העגל, ובמדרש (שמו"ר נא, ח) אמר הקב"ה יבא זהב המשכן ויכפר על זהב העגל, אמר הקב"ה לישראל בשעה שעשיתם את העגל הכעסתם אותי באלה אלהיך עכשיו שעשיתם המשכן באלה אני מתרצה לכם הוי אלה פקודי המשכן, וכ"ה במדרש (תנחומא תרומה, ח) אע"פ שפרשת המשכן קודמת למעשה העגל א"ר יהודה בר"ש אין מוקדם ומאוחר בתורה וכו' ואתה מוצא שביוה"כ נתכפר להם ובו ביום א"ל הקב"ה ועשו לי מקדש ושכנתי בתוכם כדי שידעו כל האומות שנתכפר להם מעשה העגל וכו' אמר הקב"ה יבא זהב שבמשכן ויכפר על זהב שנעשה בו העגל וכו' עי"ש, וכ"ה בילקוט שמעוני (דברים רמז תשצ"ב), וראה בכלי יקר (פר' תרומה) שהאריך בענין זה דג' תרומות הם כנגד שלש עבירות שעשו במעשה העגל עי"ש.

ולכאוי' יל"ע היאך נתרצו באותו דבר עצמו שגרם להם החטא, כמ"ש הנביא (הושע ב, י) וכסף הרביתי לה וזהב עשו לבעל, וכמבואר בגמ' ברכות (דף ל"ב ע"א) עה"פ ודי זהב שבשביל כסף וזהב שנתרבה להם עד שאמרו די עשו את העגל, והלא אין קטיגור נעשה סניגור, כדתנן בר"ה (דף כ"ו ע"א) כל השופרות כשרין, חוץ משל פרה ואמר עולא דהטעם כדרכ חסדא דאר"ח מפני מה אין כה"ג נכנס בכנדי זהב לפני ולפנים לעבוד עבודה לפי

ועיין בבני יששכר (מאמרי השבתות, מאמר א, אות ט) בשם הרה"ק מזידיטשוב זי"ע שב"ת בגימטריא אהב"ה בכ"ל ל"ב, אהב"ה בכ"ל נפ"ש, אהב"ה בכ"ל מא"ד, וכן שב"ת אותיות תש"ב (ראה בעש"ט עה"ת, פר' יתרו, אות י"א), ומרמז על תשובה מאהבה, יעו"ש, לכן על ידי שמירת ש"ק כראוי יכול האדם להתעלות לדביקות ולבא לתשובה מאהבה..

ואפשר עוד להוסיף בו תבלין, עפ"י הנודע מש"כ המפו' בטעם דאחז"ל דבן נח ששבת חייב מיתה (סנהדרין דף נ"ח ע"ב), משום יום השבת הוא שרביטו של מלך שהרי נאמר וביום השביעי שבת וינפש, והמשתמש בשרביטו של מלך הו"ל מורד במלכות דחייב מיתה (שם, דף צ"ה ע"א), ורק בני ישראל נצטוו לשמור יען כי אנחנו בנים למקום, והבן שפיר משתמש בשרביטו של אביו.

ומבואר בספה"ק ההבדל בין בחי' בנים לבחי' עבדים, כי הבן עובד את אביו מאהבה, והעבד אינו עובדו כי אם מבחי' יראה. וממילא בזה ששומר שבת כהלכתו ונוהר בקדושתה בכל לב ונפש, שבכך נתגלה דרשאי להשתמש בשרביטו של מלך כי הוא בחי' בן מלך, עי"ז מתעלה האדם לזכות לבחי' אהבה, והבן.

ומעתה יתבאר שפיר מקראי קודש דפרשתן, שכאשר בא משה רבינו להורות לבני ישראל להביא תרומת המשכן הכולל בתוכו תרומת זהב, והמשכן הוא לכפר על עון העגל, ומעתה יתעורר התמיהה דלכא' אין קטיגור נעשה סניגור, על כן הקדים משה 'ויאמר אליהם אלה הדברים', רצ"ל מה שאמרו בני ישראל באותו מעשה 'אלה אלהיך ישראל' צוה ה' לעשות אותם, לעשות מלשון תיקון, היינו שיתקנו הדבר ויעלו כל הענין אל הקדושה, להפוך מזדונות לזכויות. וזאת כאמור על ידי תשובה מאהבה שבכך נעשה כל ענין איסור כמצוה וכריח ניחוח להשי"ת כנ"ל מהגה"ק החתם סופר, ולתשובה מאהבה יזכו על ידי אשר ששת ימים תעשה מלאכה וביום השביעי יהיה לכם קודש שבת שבתון לה' וגו', שבכך קדושת השבת קודש יזכו לבחי' תשובה מאהבה, ובכך יזכו לתקן חטא העגל ולהעלותו לזכות, וממילא שפיר יוכלו להביא תרומת ה', והבן.

שלפי שלקחו הטלה וקשרוהו לכרעי המיטה, ועשו זאת נגד עיני המצרים שראו שמכזים את אלוהיהם, ובזכות מסירות נפש זה שביזו את אלהי מצרים, וקבלו על עצמם להקריב קרבן לה' ולעבדו בלבב שלם זכו ובאו לבחי' תשובה מאהבה.

והנה קי"ל (יומא דף פ"ו ע"א) דבתשובה מאהבה זדונות נעשין כזכויות. ונמצא שעל ידי מסירות נפשם כעת בתשובה מאהבה שקיבלו על עצמם לעבדו ית"ש באמונה שלימה ותמימה באמת ובלבב שלם, הרי שכל אותם הטלאים שהקריבו לעבודה זרה משך כל השנים שנפלו לזוהמת מצרים, נהפכו הכל להיות כקרבן אשה לה', ונתברר עתה למפרע שכל מה שהקריבו בכל שנה ושנה לעבודה זרה נהפך להם לזכות כאילו הקריבו אותו קרבן לשם ה', ולפי זה לא היה זה להם חודש ראשון להקריב קרבנות לשם ה' כי כבר מאז הקריבו לשם ה' על ידי שישבו עתה בתשובה באותו מקום ובאותו זמן ובאותו דבר. אבל משה ואהרן שלא חטאו בעבודה זרה להם היה חודש זה 'ראשון'.

ומעתה יתבאר בטוב טעם מה שחילקה כאן התורה לב' חלקים, 'ויאמר ה' אל משה ואל אהרן וגו' החודש הזה לכם ראש חדשים ראשון הוא לכם לחדשי השנה', דייקא לכם שאתם לא נכשלתם בחטא עי"ז נמצא שכעת מקריבים אתם בפעם הראשון קרבן פסח לפני, אמנם 'דברו אל כל עדת ישראל' שאצלם אין זה בחי' ראשון, דהא נחשב להם כאילו כבר הקריבו כל אותם הקרבנות לשם ה', אותם תצוו 'בעשור לחודש הזה ויקחו להם איש שה' וגו', כי על ידי שיטלו הטלה במסירות נפש יזכו וזדונות יעשו להם כזכויות ויחשב להם לרצון כל אותם הטלאים שהקריבו לעי"ז כאילו הקריבום לפני הקב"ה, אתוד"ק הנפלאים יעו"ש.

ברם האף אמנם שעל ידי תשובה מאהבה יכולים לתקן העון ולהעלותה לשמים, הרי שאליה וקוץ בה, כי הלא תשובה מאהבה היא מדריגה רמה ונשגבה עד מאוד, שלא כל אחד ואחד יוכל להעפיל ולבוא עדיה שיתקנו כל מעשיו. אכן כבר נודע מ"ד בספה"ק דשבת קודש הוא בחי' אהבה,

פנינים ה'תורה' שאמר כ"ק מרן אדמו"ר הגה"ק שליט"א בעת הזמירות בליל שב"ק פר' ויק"פ העעל"ט

תרומה, ד"ה עוד ביאור על המדרש, אות ג; ועי' תפילה למשה על תהלים סח, י) שלאחר החורבן נחסרו שמ"ג מצוות שאי אפשר לקיימן, ונתנו בה סימן הגש"ם חלף הלך לו (שיר השירים ב, יא). וי"ל דעל זה יסוד החכם מכל אדם ואמר לא תירא לביתה משל"ג אתוון לגש"ם, היינו שלא נראה ממה שחסר בזמן הזה גש"ם מצוות, והיינו טעמא כי כל ביתה לבוש שנים, ובזוה"ק (ח"א דף רל"ח ע"ב) דרש בזה אל תקרי שנים אלא שניים, כגון מילה ופריעה, ציצית ותפילין, מזוזה ונר חנוכה וכו', יעו"ש, ויש לומר דרומז נמי לב' חלקי התורה, תורה שבכתב ותורה שבע"פ, ורמז בזה שהגם כי אין בדורנו לקיים בפועל כל המצוות כולם, מ"מ הרי אמרו חז"ל (מנחות דף ק"י ע"א) כל העוסק בתורת עולה כאילו הקריב עולה וכו', וכן הוא בכל המצוות כולם, שעל ידי שעוסקים בהלכות המצוה מעלה עליו הכתוב כאילו עשאה בפועל ממש, נמצא דעל ידי דרשת חז"ל בתורה שבע"פ נקבע דשפיר יש ביד כל אחד ואחד להשלים גר"נ להחשב לו כאילו קיים כל מצוות התורה, והבן.

תוכן ה'תורה' שאמר כ"ק מרן אדמו"ר הגה"ק שליט"א בעת השוה"ט דעתיקא קדישא פר' ויק"פ העעל"ט

(ב"ר כו, ד), ולמה ליה להקדים ולהזכיר החורבן ואקדומי פורענותא לא מקדמינן.
בזוה"ק בפרשתן (ח"ב רכ, א) עה"פ אלה פקודי המשכן משכן העדות, רבי יוסי פתח מה רב טובך אשר צפנת ליראיך פעלת לחוסים כך נגד בני אדם (תהלים לא, כ). ומבאר שם לדרכו בקודש, והתוה"ק כפטיש יפוצץ סלע, וגם בחלק הפנימיות שבתורה יש חלקי נגלה ונסתר, וא"כ יש לבאר קשר הני תרי קראי אהדדי.
ואפ"ל בזה, בהקדם דברי האור החיים הק' עה"פ (ויקרא כו, מ"ג-מ"ד) והארץ תעזב מהם ותרץ את שבתתיה בהשמה מהם והם ירצו את עונם וגו', ואף גם זאת בהיותם בארץ איביהם לא מאסתים ולא געלתים לכלותם להפר בריתי אתם כי אני ה'א.

✦ ברכוני לחיים טובים ולשלום מלאכי השלום. היינו האדם הראוי הוא זוכה לקבל כל ברכאין דלעילא מידיו המלאות והפתוחות של הקב"ה בלא שיעבור ידי זר באמצע, ומי שאינו זוכה, הרי שהוא יקבל הברכות ע"י אמצעי כמלאכים ומשרתי ה'. ועל זה בקשתנו ברכוני לחיים טובים ולשלום מלאכי השלום, ואיזהו הברכה שיברכו אותנו שנזכה לקבל הברכה ממלך מלכי המלכים הקב"ה בעצמו.

✦ ונהיה מכובדים בעיניך ובעיני כל רואינו כי לך נאה כי לך יאה. הנה כשבני ישראל בגלות אין כבוד ה' גלוי לעין כל, ויש בזה בחי' חילול ה', כי הגויים ואומות העולם תמהין ושואלין איה נא אלוקיכם, ועל זה אנו מבקשים כאן ונהיה מכובדים בעיניך ובעיני כל רואינו וידעו הכל כי אתה מלך הכבוד, והיינו טעמא כי לך נאה כי לך יאה, ובלא"ה איכא בחי' חילול שם שמים.

✦ לא תירא לביתה משלג כי כל ביתה לבוש שנים. נודע מש"כ בהקדמת ספר החינוך (ועיין ישמח משה פר' בשלח, עה"פ ויאמר כי יד, ד"ה והנה לפי זה; פר'

דאמר מר משנבנה מקדש ראשון נגנו אהל מועד קרשיו קרסיו ובריחיו ועמודיו ואדניו עי"ש, לכך אם היה מרע"ה מקים את ביהמ"ק היה נשאר עומד קיים לעולם, ואם לא היה נחרב בית המקדש לא היה הקב"ה שופך חמתו על עצים ואבנים, והיה ח"ו עלול מדת הדין לפגוע בבני ישראל, לכן לא היה יכול משה רבינו ע"ה להכנס לארץ ישראל כדי להציל את בני ישראל מכליה ח"ו.

והנה נודע מה דאיתא בספ"ה ק (ש"ך על התורה, פרשת בראשית, ד"ה ויהי האדם לנפש, ומובא בחיד"א בניצוצי אורות על הזוה"ק פר' פקודי, ח"ב ר"מ, ב; וראה צמח ה' לצבי, פר' ראה, עה"פ אבד תאבדון), שח"ו לומר שנכרים באו בהיכלו אלא טבעו בארץ שעריה, ונתכסה מקום המקדש תחת כיסוי מרצועה של חו"ל, והיינו ע"ד מה דאיתא בחז"ל (סוטה דף ט' ע"א) מאי דכתיב (תהלים לג, א) רננו צדיקים בה' לישרים נאוה תהילה, אל תקרי נאוה אלא נוה תהלה, זה משה ודוד שלא שלטו שונאיהם במעשיהם, דוד דכתיב (איכה ב, ט) טבעו בארץ שעריה.

מעתה יבואר דזה שרמזו הכתוב אלה פקודי המשכן 'שנתמשכן' לשון משכון, ולא כתב 'שנחרבו' לפי שאכן לא נחרב אלא הוא כמשכון שצפון וטמון הוא, וכאן בעת השמחה רמז ענין זה שבאמת לא ישלטו האומות על בתי המקדש, אלא שחסד יעשה עמנו השי"ת שיהיה נתכסה מעינינו, ובכך שפך חמתו על עצים ואבנים, והותיר את בני ישראל לפליטה, ועל כן באנת אותה השמחה והתעוררות הטובה שהיתה ביום הקמת המשכן, אותה שמחה עצמה היתה ביום החורבן, כי אז נתברר דלעולם ועד לא יטוש ה' את עמו, וגם בעבדתנו לא עזבנו אלקינו ויט עלינו חסד (עזרא מ, ט).

על זה רמז רבי יוסי בזוה"ק והסמך את הפסוק מה רב טובך אשר צפנת ליראיך היינו שחסד גדול הוא מה שצפנת ליראיך ונצפן והוסתר בית הבחירה מאיתנו, שעל ידי כן שפך חמתו על עצים ואבנים, ובכך פעלת לחוסים כך נגד בני אדם, וניצולו בני ישראל מן הדין, והותירם הקב"ה חיים וקיימים, והבן.

ותוד"ק כי בכך ניתנה טעם על מה שתמהו כל חכם לב מפני מה גלו בני ישראל מארצם, ולא שם לו בארץ ישראל עצמה משפט תט אשורם מני אורח, על כך אמה"כ כי באמצעות הבאתם בארץ אויביהם ותעזוב הארץ מהם לא מאסתים וגו' לכלותם, והוא על דרך אומרים ז"ל (איכה רבתי ד יד) כי ה' השליך חמתו על עצים ועל אבנים למלט עם בני ישראל, שע"ז נאמר מזמור אסף באו גוים וגו' שמו את ירושלים לעיים וגו' (תהלים עט א), שהיה מזמר על הדבר כי דייקא חורבן ביהמ"ק וגלות בני"י היא שתסובב רחמיו לכבוש מדת הדין בראות עם עליון בני מלכים שפלים ביד אויביהם, וזה אשר תגרום שלא תכלה אותם מדת הדין, והוא אומרו ואף גם זאת סיבה להבאתם בארץ אויביהם, שבהיותם בארץ אויביהם לא מאסתים וגו' לכלותם, ולצד זה בחרתי בעונש כזה, להפר בריתי אתם, ברית זו היא שלא יחליפם באומה אחרת שקיים ה' כן במאמרו ליוצאי מצרים, והוא מה שגמר אומר כי אני ה' אלקיהם, פירוש זאת אות הברית אלקיהם ולא אלקים לאומה אחרת. עכתודה"ק.

וכבר הובא מדרש זה ברש"י (קידושין דף ל"א ע"ב ד"ה איסתעיא מילתא) שחורבן ביהמ"ק היה חסד ורחמים מצד הבוכ"ע על עמו בית ישראל, שכליה ושפך הקב"ה חמתו בעצים ואבנים ומתוך כך הותיר לפליטה את עם בני ישראל, שהרי מדת הדין לא הדרא ריקניא (זוה"ק, פרשת וישלח, ח"א דף קע"ד ע"ב), ואלמלא ששפך חמתו על עצים ואבנים לא היה נשתייר משונאיהן של ישראל שריד ופליט והיה ח"ו חורבן וכליון העולם, אלא שהבוכ"ע הוא טוב ומטיב לכל ורחמיו על כל מעשיו, עשה חסד גדול עם כלל ישראל ששפך חמתו על עצים ואבנים.

ומבואר בקדמונים (ראה פרשת דרכים, הרוש ח) דאלמלי נכנס משה רבינו ע"ה לארץ ישראל ובונה את בית הבחירה, לא היה כח לשונאי ישראל לשלוט בבית המקדש ולהחריבו, כאמז"ל בגמ' סוטה (דף ט' ע"א) מאי דכתיב רננו צדיקים בה' לישרים נאוה תהלה אל תקרי נאוה תהלה אלא נוה תהלה זה משה ודוד שלא שלטו שונאיהם במעשיהם וכו'.

תוכן ה'תורה' שאמר כ"ק מרן אדמו"ר הגה"ק שליט"א בעת השוה"ט בעידן רעוא דרעוין פר' ויק"פ העעל"ט

ואפ"ל עפ"י פשמות, עפ"י הנודע מכמה וכמה ספרים קדמונים כי הגם כי שכר מצוה בהאי עלמא ליכא, היינו על עצם קיום המצוה, אכן על הידור מצווה מה שמוסיף במה שאינו מצווה כדי לעשות גדר וסייג לתורה שלא יבוא לידי עבירה, על זה שפיר איכא שכר מצוה גם בהאי עלמא (וציינו בזה לדברי המהרש"א סוטה י"ד ע"א ודף כ"א ע"א ע"ש, כסא דוד להחיד"א דף מ"ט ע"ב).

ובספה"ק נועם מגדים (פר' אחרי) הביא כן בשם ספר שבט מישראל דעל הסייגים מקבלין שכר בהאי עלמא, ופי' בזה מאמר הכתוב (במדבר ה, י) ואיש את קדשיו רצ"ל דכאלו הדברים שהאדם מוסיף להתקדש, או אז לו יהיה שכרו גם בהאי עלמא, (היינו ע"ד שפרש"י לו יהיה ממון הרבה), ושזה רמז הכתוב וליוסף אמר במה שהאדם מוסיף על ציווי התורה מבורכת ה' ארצו שגם כאן בארץ יקבל שכרו, ועז"א הכתוב ושמרתם את חקותי וגו' אשר יעשה אותם האדם רצ"ל החוקים והמשפטים שלא יהיו מצוים עליהם אלא יתחדשו ע"י בנ"א, דהיינו הסייגים והגדרים, וחי בהם מהם יקבל חיותו והצטרכותו בעוה"ז (ע"ד אמרם כי היכי דתהווי ליה חיותא), ודפח"ח.

ורביה"ק מוהרצ"א זי"ע בבני יששכר (מאמרי סיון מאמר ה, אות כז) ביאר בזה מאמר הכתוב (דברים ז, יא) ושמרת את המצוה וגו' אשר אנכי מצוך היום לעשותם, ודרשו חז"ל (עירובין דף כ"ב ע"א) היום לעשותם ולמחר לקבל שכרם, דהכוונה דעל מה שאנכי מצוך המצוה כצורתה, ע"ז היום לעשותם ולמחר לקבל שכרם, אבל על מה שאתה מוסיף לקיים גם מה שלא נצטווית על זה תקבל שכרם גם בעולם הזה, עי"ש.

והנה בבעל הטורים בפר' בשלח (שמות טז, כג) עה"פ 'ויאמר אליהם הוא אשר דבר ה' שבתון שבת קודש לה' מחר', הביא דבפרשתן (לה, ב) כתוב 'וביום השביעי יהיה לכם קדש שבת שבתון', ועמד שם לדקדק בשינוי הלשון מה שבפר' בשלח אמר 'שבתון שבת קודש', ובפרשתן שינה הסדר והקדים

בתוה"ק בפרשתן (שמות לה, א-ב) ויקהל משה את כל עדת בני ישראל ויאמר אליהם אלה הדברים אשר צוה ה' לעשות אותם, ששת ימים תעשה מלאכה וביום השביעי יהיה לכם קודש שבת שבתון לה' כל העושה בו מלאכה יומת.

ברש"י 'ששת ימים' - הקדים להם אוהרת שבת לציווי מלאכת המשכן לומר שאינו דוחה את השבת. הנה התורה הק' כפטיש יפוצץ סלע, ויתכן לומר פירוש נוסף למה סמך שבת למלאכת המשכן. ועוד תמוה שהרי לימוד זה ידענו כבר דכתיב לעיל בפר' תשא (לא, יג) 'אך את שבתותי תשמורו', ופירש"י שם דשבת לא תידחה מפני מלאכת המשכן, ולמאי איצטריך תו הכא.

עוד תמהו קמאי בפסוק שהתחיל 'אשר צוה ה' לעשות אותם', והלא כל ציווי שבת הוא לשבות מעשיה בשב ואל תעשה, ומפני מה נקט בלשונו לשון עשיה.

בבעל הטורים לקמן הביא המסורה ב"פ ולהורות, חדא הכא בפרשתן (לה, לד) ולהורות נתן בלבן, ואידך (ויקרא י, יא) ולהורות את בני ישראל וגו', וראוי לכאר שייכות הדברים.

- על הידור מצוה שמוסיף מדיליה איכא שכר מצוה בהאי עלמא -

והנראה בזה, ובהקדם מש"כ הגה"ק החיד"א זלה"ה (ראה ראש דוד, פר' תרומה, ועוד) במה שנא' (שמות כה, ג) וזאת התרומה אשר תקחו מאתם וגו', דלכאוו' הלא אמרו חז"ל (תנא דבי אליהו זוטא, פרק י"ט) דיעקב ועשו חלקו העולמות, עשו נטל העולם הזה ויעקב העולם הבא, אם כן מצאה החקירה מקום לנות, מאיפה היה להם לישראל ליתן תרומת ה'. ואף מה שנתנו הריהו בתורת גזל בידם. ואף אי נימא דקיבלו הממון בתורת שכר מצוה, דמאחר וקיימו התורה והמצוות על כן קיבלו שכרם משלם, זה אינו, דהלא קי"ל (קידושין דף ל"ט ע"ב) דשכר מצוה בהאי עלמא ליכא, ומעתה היאך נצטוו מפי הגבורה ליטול ולהפריש תרומה מממנם, יעו"ש מה שביאר לדרכו.

גומא (פר' יתרו) יעו"ש, אכן ישראל קדושים מוסיפים מחול על הקודש יותר ויותר, וככל שמאחר לצאת ומקדים לבוא ולקבל השבת הכל נכלל במצוה, כי אין לו שיעור בין לפחות ובין להוסיף. ולכן נהגו להאריך מאוד בסעודה שלישית, ויש לנו לחזור ולידע מה שהביא מרן אדמו"ר זי"ע (חורש"י פר' משפטים תשל"ד) מש"כ הגה"ק מבוטשאטש זי"ע (או"ח סי' רצ"ט) 'בפרט עכשיו שכבר נתפשט מנהג כל עם בני ישראל להאריך בסעודה שלישית כמה שעות בלילה, יעו"ש.

ומעתה כיון שבני ישראל מקדימים לבוא אל השבת ומאחרים לצאת הימנו, הרי שפיר יש להם שכר מצוה בעולם הזה, וראויים הם לקבל ממון הרבה וכו' בעולם הזה. ולזה אחר שרמזו כאן הכתוב ענין תוספת שבת לפניה ולאחריה אז דייקא הזהיר 'קחו מאתכם תרומה לה', ושפיר יש להם להפריש ממון משלהם למשכן ה'.

- ע"י גדר וסייג מקבל שכר לשומרו מהעבירה - אמרו חז"ל במדרש (תנחומא פר' לך, ט) עה"פ (בראשית ב, ב) ויכל אלוקים ביום השביעי וגו', רבי שמעון אומר בשר ודם שאינו יודע עתיו ורגעיו צריך להוסיף מחול על הקודש, אבל הקב"ה שיודע עתיו ורגעיו נכנס בו כחוט השערה ונראה כאלו כלה בו ביום, ע"כ. הרי לנו כי ענין תוספת שבת הוא כדי שלא יבוא האדם ויכשל במלאכה ביום השבת עצמו, ובספה"ק מבואר דלמאן דס"ל דתוספת שבת דאו', הרי שמצינו גדר וסייג בתורה עצמה, כי תוס' שבת הוי סייג שלא לעשות מלאכה בשבת, אלמא דשייך סייג בתורה (ראה אור החיים הק', פר' עקב, דברים יא, כב עה"פ שמור תשמרון, שתוס' שבת הוא גדר וסייג שלא להכשל בדאו'; וכ"ה בנועם מגדים, פר' תשא, עה"פ ואתה תדבר, ד"ה ובאופן אחר, וזל"ק, צ"ל דהתוספת זה אינו שבת רק משום גדר וסייג לשבת כמו שמצינו גם בדאורייתא גדר וסייג כמו יחוד וכו', יעו"ש; וראה לקח טוב להגר"י ענגיל כלל ח' אות ה', ובדברי יציב או"ח סי' קי"ח אות ד').

ויתכן לבאר הדבר מדוע צריך לתקן גדרים וסייגים שלא יבואו לידי עבירה, ומה בכך והלא המותר מותר והאסור אסור ולמה לן למיחש. אלא כבר אמרו חז"ל (שבת דף ק"ה ע"ב) כך היא דרכו של

'קדש שבת שבתון'. וביאר וז"ל, לומר שמוסיפין מחול על הקודש בכניסתו וביציאתו, שצריך שבתה קודם שבא עיקר הקדושה ולאחר שיצאה הקדושה. וכן במקום אחר נאמר את שבתותי תשמרו (ויקרא כו, ב) הקדים שבת לשמירה, ובמקום אחר הקדים שמירה לשבת דכתיב (להלן לא, יד) ושמרתם את השבת, שצריך שמירה קודם השבת כהיא דתנן (שבת דף י"א ע"א) לא יצא החייט במחמו סמוך לחשיכה. ושמירה שאחריו, שאסור ליהנות ממעשה שבת כגון לרחוץ במרחץ שנתחמם לצורך ישראל. ולמדנו מכאן ענין תוספת שבת בכניסתו וביציאתו.

וביאר דבריו הק', עפ"י הנודע מבעלי הדקדוק (ראה רד"ק בספר השורשים, שורש איש; רד"ק מלכים ב יח, ד, ועוד) כי הנו' בסוף מקטין את הדבר, ע"ד איש - אישון, וכאשר כתבו מפו' התורה (ראה שפתי חכמים דברים לב, י; וברבינו בחיי שם) בפסוק (דברים לב, י) יצרנהו כאישון עינו, דבת העין נקראת אישון על שם שיש בה צורת איש, ולשון אישון על שם קטנות הצורה, כמו כן שבת שבתון, כי שבת נאמר על עיקר היום ושבתון נאמר על התוספת (ועו"ש ברבינו בחיי שפי' כן), ועפ"י יש לומר ברמז דברי הבעל הטורים, דלכן בפר' בשלח הקדים לומר 'שבתון שבת קודש' ורמז שם על תוספת שבת לפניה, ובפרשתן כתב קדש שבת שבתון לרמז על תוס' שבת לאחריה, והבן (ועי' בשל"ה הק' מסכת חולין, פרק תורה אור אות נד; שם, ספר שמות, דרוש לפרשתן, ג).

וכיון שנרמז בהאי קרא שצריך להוסיף מחול על הקודש, וענין תוספת שבת נודע מה שנחלקו בזה קדמאי, דלהרמב"ם (עי' בית יוסף סי' רס"א) אינו מדין תורה, וכולו גזירה וסייג מדרבנן שלא יבוא לידי חילול שבת, ואף להפוסקים (ראה שו"ע או"ח סי' רס"א, סעי' ב שפסק כדעת התוס') דס"ל דתוס' שבת מדאורייתא, מכל מקום הלא אין לו שיעור, וברגע אחד קט' יצא כנודע האריכות בזה בספרי הפוסקים (ראה פרמ"ג סי' רצ"א א"א בהקדמה לסימן; וראה מג"א סי' קפ"ח, ס"ק י"ח; מור וקציעה שם; שלחן המהור שם סעי' ט"ו, ושם בהגהות זר זהב אותה; שו"ת דברי יציב או"ח סי' קט"ו באריכות), וכן האריך בזה הפרי מגדים בתיבת

תקנתם ע"ז מקבלים שכר מצוה בעולם הזה א"כ שפיר הו"ל משמרת לדבר תורה, והיינו כי מצות דרבנן דהוי בגדר מצוה שאינה חיובית שעל זה איכא שכר מצוה גם בהאי עלמא, ממילא מועיל להגין על האדם שלא יבוא לידי איסור תורה, עכתוד"ק יעו"ש מה שביאר עוד בזה, ודפח"ח.

ועכ"פ נמצא שכאשר מהדר האדם במצוה ועושה לעצמו גדר וסייג, הרי זה עצה עמוקה שעל ידי כן לא יכשל ליפול לרשת היצר הרע, אלא אדרבה יוכל לקיים כל מצוות התורה הק' בשלימות. - כדי לקיים מצוות התורה ומצוות הפסח החיוב להוסיף הידורים וגדרים -

ויפורש בזה מאמר חז"ל (מכילתא בא, ט) עה"פ (שמות יב, יז) ושמרתם את המצות אל תקרי מצות אלא מצוות, כשם שאין מחמיצין את המצות כך אין מחמיצין את המצוות. וראוי לבאר מאמר זה דלכא' הוא משולל הבנה, שהוציא הפסוק לגמרי מן הפשט, ובוודאי מי שיקרא 'מצוות' יעמידוהו על טעותו.

ויבואר ובהקדם עוד מה שתמה הגה"ק השואל ומשיב זצ"ל (מהרו"ק ח"ג, סי' פ"ז) לגבי שמירת חיטים למצות מצוה, דלכא' מפני מה צריך למצה חיטים שמורים משעת קצירה, ומה לנו לחשוש שמא נתחמצו, והלא רוב חיטים שבשוק אינם נחמצים לפני הלישה אף בלא שמירה, ובפרא לפי"מ דקי"ל (ראה רמב"ם הל' טומאת מת פ"ט הי"ב) ספיקא דאו' מה"ת לקולא, ומעתה בוודאי ראוי לן לסמוך על הרוב. ותי' שם עפ"י דברי הרמב"ן הידועים (חולין דף ב' ע"ב סוד"ה ואם שחט) לגבי קדשים דלא סמכינן בהו ארוב, דכיון דבעי שימור דכתיב (במדבר יח, ה) משמרת תרומותי, על כן צריך שיהא ברי לו שהן טהורים, ואי לאו אסור להקריבן, עי"ש, ומעתה כמו כן גבי מצה שמורה, מאחר ונצטוונו בפירוש בתורה ושמרתם את המצות, לכן צריך שמירה מעולה ואין לסמוך על רוב, אתו"ד (וראה עוד בזה, שו"ת מהר"ם שיק, או"ח סי' קכ"ה, ובדברי יציב או"ח סי' קצ"ז אות כ').

ויתכן לבאר מילתא בטעמא, דהנה נודע מהוזה"ק (ח"ב, דף קפ"ב ע"א) דחמץ מורה על עבודה זרה, ומצה הוא מיכלא דמהימנותא, וכאשר

יצר הרע היום אומר לו עשה כך ולמחר אומר לו עשה כך עד שאומר לו לך עבוד ע"ז, וביאור הדבר הוא, כי היצר אינו בא אל האדם מיד להכשילו בעבירה גדולה, כי בוודאי לא ישמע לו, וכיון שחפץ שלא ישמע האיש הישראלי בקול ה', על כן הוא מרמהו לומר כי דבר זה אינו בכלל האיסור אלא מותר הוא מעיקר הדין, ודבר פלוני הוא רק ממנהג וכו', עד שאח"כ מפתהו לעבירה. וזהו שאמרו היום אומר לו עשה כך כי מותר הוא, ורק אח"כ מפתהו לחטא מפורסם כע"ז. אשר על כן אין עצה אחרת להנצל מיד היצר הרע המסית ומדיח שהוא בקרבו של האדם ומסיתו לירד מטה מטה, מלבד מה שיוסיף גדר וסייג, ובכך יתרחק מעצם העבירה.

וביותר י"ל עפ"י מש"כ בספה"ק עצי חיים (פר' מטות, ח"ב) לבאר מה שדרשו חז"ל (מו"ק דף ה' ע"א, וכן ביבמות דף כ"א ע"א) ושמרתם את משמרתני עשו משמרת למשמרתי, ומקשה דיש להבין מה הועילו חכמים בתקנתם, הרי חמורים דברי סופרים יותר מדברי תורה (ילקו"ש שיר השירים א, רמז תקפא), א"כ אם יעברו על דברי חכמים יהא חמור יותר משיעברו על ד"ת. ומה גם שכל מילי דרבנן אסמכיה על לאו דלא תסור (כמ"ד בברכות דף י"ט ע"ב עי"ש, וכן אי' בשבת דף כ"ג ע"א והיכן צונו רב אויא אמר לא תסור עי"ש), וא"כ היאך הו"ל גזירת חכמים משמרת למשמרת הא תקנת חכמים גופיה גמי הו"ל דבר תורה.

ותירץ עפ"י מה דאיתא בגמ' (קידושין דף ל"ט ע"ב) בהא דשכר מצוה בהאי עלמא ליכא, ומייתי עלה ממעשה באחד שא"ל אביו עלה לבירה והבא לי גוזל ומת וכו' ופריך ודילמא מהרהר בעבירה הוי ומשני אי ס"ד שכר מצוה בהאי עלמא איכא אמאי לא אגין עליה כי היכא דלא ליתי לידי עבירה עי"ש, מבואר מזה דאי שכ"מ בה"ע איכא כי אז היה מגין על האדם שלא יבוא לידי עבירה, והנה אי' במהרש"א (סוטה דף י"ד ע"א) דמצוה שאינו מחויב בה שכרו בעוה"ז, נמצא לפי"ז דקיום מצוה שאינו מחויב בה מגין דלא ליתי לידי עבירה, דכיון דהשכר הוא גם בעוה"ז מגין מפני העבירה.

מעשה מבואר דכיון דעל מה שהוסיפו חכמים

אלא 'מצוות', הרי זה אמור לכל אחד ואחד מישראל, שכאשר יראה הבורא ב"ה כי הוא עושה גדר וסייג, ואינו הולך בדרך פלוני כי עלול לבוא שם חלילה לידי מכשול בראייתו, ואינו אוכל במקום פלוני האף שהוא כשר וישר, מכל מקום הוא מחמיר על עצמו בסייג שלא יבוא לידי איסור, וכן בכל ענין וענין, או אז יוכל לקיים את כל מצוות התורה ולא יכשל באחת מהן.

- על ידי הידור מצוה מבטל יניקת הס"מ
ממצוותיו -

מסופר על הרה"ק מבארדיטשוב זי"ע [ונודע מה שכתב הרה"ק רבי מאיר מבארדיטשוב זי"ע בהקדמה לספרו 'כתר תורה', שכידוע היו לאביו הרה"ק בעל קדושת לוי זי"ע אלפים תלמידים שלימים גמרא ותוס', עי"ש, אלא שעוצם עבודת בוראו באהבת ויראת ה' מתוך התפשטות הגשמיות שזה נתפשט ונודע לכל, גרם לכך שהוסתר עוצם גאונותו וגדלותו בתורה]. ועוד בהיותו סמוך על שולחן חותנו נודע לגאון ועילוי, והתחיל כבר להתנהג בדרך החסידות על פי תורת הבעש"ט הק' זי"ע, ופעם ביום שמחת תורה קנה לו חמיו את הכיבוד לומר אתה הראת, והרה"ק מבארדיטשוב נטל את הטלית לידיו והתחיל ללבוש, ואולם תיכף פשטו מעליו והניחו, ואחר כך שוב נטלו בידו והתחיל להתעטף בו, ושוב חזר והניחו כשהוא נענה ואומר, אם אתה למדת והיית אצל צדיקים והתענית תענית, אם כן אמור אתה הפסוקים של אתה הראת ועזב את העמוד.

כל הנוכחים השתוממו למראה עיניהם ולמשמע אזניהם, וחמיו שעדיין היה מתנגד לדרך החסידות התבייש מאד במעשיו. לאחר התפילה שאלו חמיו לפשר מעשיו, וענהו דכשנטל הטלית בידו בא אליו היצר הרע ושאלו למה מגיע לו לומר אתה הראת, וענה דזהו מפני שלמד תורה, והשיבו היצר הרע דגם הוא למד. כשענה לו שהסתופף בצל צדיקים, אמר היצר הרע דגם הוא הסתופף בצלם, וכן כשאמר שהתענה ועשה גלגולי שלג וכדומה, על הכל אמר היצר הרע שגם הוא עשה כן, ולכן הוריד הטלית ואמר להיצר הרע אם כך שאתה חפץ

אוכלים מצה לשם שמים נשפע קדושה עילאה ומביא את האדם לידי אמונה שלימה ודביקות בבוכ"ע. וידוע מכמה פוסקים שהאריכו כי בלא סיעתא דשמיא הרי שבדרך הטבע אי אפשר כלל להשגיח על המצות שלא יחמצו (עי' שו"ע או"ח סי' תנ"ט סעי' ב), כי אין בין חמץ למצה אלא משהו (ראה זוה"ק ח"ב, דף רנ"ב ע"א), ובספה"ק (ראה אור לשמים, פר' צו) עה"פ (ויקרא ו, ט) מצות תאכל במקום קודש וגו', כי מלאכי מעלה עומדים ומשגיחים שלא תבוא העיסה לידי חימוץ ח"ו, יעו"ש (וראה שפע חיים רעד"ר, ויקרא א, פר' צו, מאמר יג, אות ד').

ואמנם בכדי שיזכה האדם השפל לשמירה עילאה זו, על כן קבעה תורה וחייבה את האדם לעשות משמרת היינו להוסיף הידור ולא לסמוך על הרוב, כי אם לשמור ולהכין החיטין כבר מעת קצירה בתחילת חודשי הקיץ, ומיד בחלוף הפסח להכין עצמו כבר לפסח הבעל"ט, ולשמור החיטין מחימוץ לבל יבוא עליהם מים כלל וכלל. ועל ידי שיוסיפו גדרים וסייגים, או אז יהיו בטוחים שלא יבוא היצר הרע להכשילו בחמץ בפסח רח"ל, כי יגן עליו שכר המצוה שלא יוכל השטן להחמיץ המצה. ואם ידמה לומר כי כל אלו אינם כי אם בגדר סייג וחומרא בעלמא, הרי שמיד יפתהו היצר הרע עד שיאמר לו לך עבוד עבודה זרה היינו להכשילו בחמץ בפסח המורה על ע"ז כנ"ל מהזוהר הק'.

וזהו שדרשו חז"ל בשם שאין מחמיצין את המצות, שהורה לנו התורה"ק שאם לא ישמור האדם להוסיף גדר וסייג הרי שיבוא היצר הרע להכשילו, כך אין מחמיצין את המצות, כי כן הוא בכל מצוות התורה, שהעצה הטובה היעוצה לו לאדם הוא לעשות סייג לתורה, כי אינו יכול לידע איזה מכשול יבוא תחת ידו, וכדאמרו חז"ל (אבות ב, ד) אל תאמן בעצמך עד יום מותך, ולזה יראה להוסיף בכל דבר ודבר עוד חומרא והידור, ולא יאמר חלילה די לי כמה שנצטוויתי והלוואי שאשמור עיקרי תורה, ומה לי ולהוסיף חומרות, וכי חסיד אני וכיוצ"ב, כי הם מלומר כן, אלא מאחר והתורה הק' מצוה לכל אחד ואחד מישראל, 'ושמרתם את המצות' ודרשו חז"ל אל תקרי מצות

בחלק בכל זה, קח לך גם זאת לומר אתה הראת, ע"כ העובדא.

פנימיות פירוש עובדא זו יש בה דבר גדול, כי הצדיקים ככל שכיבדו אותם באו יותר ויותר לשפלות והכנעה, ולכן כאשר כבדוהו לפתיחת הארון מחמת יגיעת התורה שלו, הרחר הרח"ק מבארדיטשוב זי"ע בעצמו וכי לזה תורה יחשב, והלא זהו תורתו של היצר הרע, כי לא למדתי בלתי לה' לבדו, וכיון שנתערב פניות זרות בעת הלימוד, הרי שלימוד תורה זו הוא של היצר הרע ואין לי מאומה. ושוב רצה ללמד זכות על עצמו שלכה"פ יש לו תפילה סיגופים ותעניות וכו', אך גם על זה אמר לעצמו כי בוודאי לא היתה תפילתו ועבודת בוראו כדבעי, אלא היצר הרע הוא שהיה שם והוא עשה הכל, וככל שניסה ללמד זכות על עצמו בא יותר ויותר לשפלות גדולה, עד שגמר בדעתו שאינו ראוי לכך, וירד מן התיבה.

והיינו כי תורה שאינה נלמדת באופן הראוי הריהו נופלת לרשות היצר הרע, ואף שאמרו חז"ל (פסחים דף נ' ע"ב) לעולם יעסוק אדם בתורה ובמצוות שלא לשמה שמתוך שלא לשמה בא לשמה, אך כבר כתב רביה"ק הרר"א זי"ע (פר' צו, עה"פ זאת תורת העולה) וזל"ק, ולא תאמר הלא גם שלא לשמה הוא טוב כדברי חז"ל. לא כן הוא כדברך, כי חז"ל התירו שלא לשמה שמתוך שלא לשמה יבא לידי לשמה, אבל אם לומד כל ימיו שלא לשמה בודאי ענוש יענש בנהיגם, עכל"ק, והיינו שמי שזוכה להגיע לדרגה עליונה שזוכה לבחי' לשמה אז הוא מעלה כל התורה שלמד מתחילה בבחי' שלא לשמה, אך אם לומד רק שלא לשמה אזי אינו כלום.

וחומר הדבר הוא, כי כשלומד בבחי' שלא לשמה, הרי מעורב שם היצר הרע, אשר מזה כל יניקתו, וכדאיתא בספה"ק כי לכוחות הסט"א אין מעצמם כל קיום, כי הם"מ הוא סטרא דמותא ואין לו חיות וקיום עצמי כלל, והם כלא היו, ורק מה שחוטפים מחיות דקדושה מזה יש להם כח. ולזה עיקר מה שצריך האיש הישראלי להתפלל לבקש ולהתחנן מלפני השי"ת שלא יהא לטומאה חלק

במצוותיו חלילה, כי אם לא כן יתכן שיעבוד את בוראו עוד ועוד, ולבסוף ישאר ערום ועריה בחוסר כל, כי יתקיים בו בחי' הכתוב (משלי ל, כג) ושפחה כי תירש גבירתה רח"ל.

והנה איתא מהאריה"ק (ראה שלה"ק, פר' חיי שרה, עה"פ ולבני הפלגשים וגו', בראשית כה, ו) כי השמן שמו סמא"ל, ועצם שמו ס"מ אין לו קיום, רק ממה שיונק מהקדושה אותיות א"ל, ולעתיד לבוא 'אתה הקב"ה ושחט למלאך המות' היינו שיפריד אותיות ס"מ מאותיות א"ל, ולא יהא לו יניקה מן הקדושה, ואז אז מעצמו יתבטל.

ובספה"ק אורח לצדיק (פר' וישלח, ד"ה ויחץ את הילדים) האריך לבאר שם לדרכו בענין זה, כי עבודת האדם בעולמו הוא להפריד שם הקדושה מהס"מ ועל ידי כן לבטל חיותו, וזה על ידי שיהפוך המ' הפתוחה שבשמו למ"ם סתומה, וממילא לא יוכל עוד לינוק מן הקדושה, עכד"ק בתוספת ביאור יעו"ש מה שביאר בזה ע"ד העבודה לדרכו בקודש.

וזהו הענין הנרמז בפסוק (נחמיה ב, יג) בחומות ירושלים אשר הם פרוצים והנה בסוף התיבה היה צריך ליכתב במ' סתומה כפי שנמסר לנו במסורה [ואף כי מנצפ"ך צופים יסדוה (מגילה דף ב' ע"ב) אכן כבר משני שם בגמ' דשכחום וחזרו ויסדום], פסוק זה נאמר על עת הגלות ורמזו בזה שכל זמן שהמ' היא פתוחה, ועדיין הם"מ מחובר לאותיות א"ל אזי הטומאה יונקת מהקדושה יש לה קיום, ובכך נפרצים חומות הקדושה, ולזה עיקר העבודה הוא להפוך המ' של הם"מ לסתומה שלא תהא לה יותר שייכות לאותיות א"ל כנ"ל. מאידך על עת הגאולה כתיב (ישעיה מ, ו) לסרבה המשרה ולשלום אין קץ, והמ"ם ב'לסרבה' הוא סתומה, שבעת קץ יהיה המ"ם סתום ולא יוכל הטומאה לינוק מאותיות הקדושה מאותיות א"ל שבסוף שמו.

והנה נודע מש"כ רביה"ק מראפשיץ זי"ע בספרו הק' זרע קודש (לשבועות, ד"ה מי יתן) כי ענין מ"ם סתומה מורה על שמירה יתירה, ובתו"ד שם דהו בבחי' גדר וסייג. ובמק"א (הפטרה לפר' דברים) הביא משל על זה, למה הדבר דומה לאדם אשר יש לו אוצר גדול והוא מתיירא שמא יגנבוהו הימנו, על כן

הוא מכניסו למקום מסתור, וסוגר וגודר בעדו בכל מיני שמירות. וזהו ענין המ"ם סתומה לגדור ולסגור בעד כל המריעים החפצים להכנס. ולדברינו הנ"ל הדברים מבוארים היטב, כי כאשר עושה האדם סייג וגדר למצוותיו, שוב יש לו הגנה על המצות ואין יד היצר הרע שולט במעשיו, ואין לו כל יניקה מכך, ואז מצוותו שמורה היטב.

- ענין החומרות בפסח שלא יהא לסט"א יניקה מהמצוות -

ויבאר מאמר המגיד בהגדה כנגד ארבעה בנים דברה תורה וכו', חכם מה הוא אומר מה העדות והחוקים והמשפטים אשר צוה ה' אלקינו אתכם (דברים ו, כ) ואף אתה אמור לו כהלכות הפסח אין מפטירין אחר הפסח אפיקומן, רשע מה הוא אומר מה העבודה הזאת לכם (שמות יב, כו) לכם ולא לו, ולפי שהוציא את עצמו מן הכלל כפר בעיקר, ואף אתה הקהה את שיניו וכו'. וכבר דשו רבים לבאר מה נשתנה שאלת הבן הרשע משאלת הבן החכם, והלא שניהם הוציאו עצמם מן הכלל שלא אמרו מה העבודה הזאת לנו, אלא שהחכם שואל מה העדות וגו' אשר צוה ה' אלקינו 'אתכם', והרשע בשאלתו שאל מה העבודה הזאת 'לכם', והרי מי שאינו בקי בדקדוק לא יבחין כלל באיזה שינוי בשאלתם, ומדוע לבן החכם משיבים כדת וכהוגן לבאר ולומר לו את טעמי המצוה, משא"כ לבן הרשע אומרים שצריך להקשות את שינוי על שאלתו אשר שאל, וצ"ב.

ולנהנ"ל יבואר, דהחכם רואה היאך אביו מכין עצמו בטירחא מרובה לימי הפסח, ומרבה בחומרות ודקדוקים כשפשוף הכתלים וכיוצ"ב, אף שאין כל מקור בהלכה לחיוב זה, וכן אין משתמשים כלל בעת העבודות לקראת פסח לנקות ולצחצח הבית בדברים שיש בהם חשש חמין, ובוודאי שלא במידי דאכילה וכלים וכו', ומשתמשים בפסח בכלים מיוחדים וכו', הנה אין החכם מבין ושואל מפני מה צריך להוסיף כל כך הרבה חומרות, הלא למדתי כל הלכות פסח והלכות תערובות וראיתי שזה היתר גמור ומה צריך לעבודה קשה כזאת.

ועל זה משיב האב כנגדו, ואומר לו כהלכות הפסח, והיינו כשם שבמצה ובקרבן פסח ועבודת הקדשים יש דין שמירה ואין לנו לסמוך על רוב, כמו כן צריך להוסיף גדרים וסייגים, דבלא"ה אי אפשר לדעת מה יהיה עם המצוות שמקיים, כי ח"ו יתכן שיקנה מצה בדמים יקרים, וכאשר יבוא ויעלה לשמים יאמרו ויגידו אליו שאין לו מאומה, כי לא אכל כלל מצה כי היצר הרע התערב שם ולקח הכל, ולזה אם חפץ אני שלא יהא ליצר הרע כל חלק במצוות הללו, בהכרח עלי להוסיף הידורים גדרים וסייגים, ועל ידי כן אזכה לשמירה דלעילא.

ורביה"ק מסיגעט זי"ע בייטב פנים (דבר הגדה לפסח, ד"ה ועפ"י הדברים האלו) פירש מה שנא' (שמות יב, מו) לא תוציא מן הבית מן הבשר חוצה, היינו חוץ לחבורה או חוץ למקומו, והמוציא ממנו כזית לוקה, ובשר הפסח שיצא חוץ לחבורתו נאסר (ראה רמב"ם הל' קרבן פסח פ"ט ה"ב), ובטעם הדבר, כי סביב רשעים יתהלכון (תהלים יב, ט), ובהוציאן החוצה מתאחזין החיצונים בו, על כן נפסל ביוצא, יעו"ש בדרכה"ק.

וזהו שאמר בעל ההגדה 'ואף אתה אמור לו כהלכות הפסח אין מפטירין אחר הפסח אפיקומן', רצ"ל שבהלכות הפסח למדנו שאם יצא ממקומו הרי שאז יצא הקרבן למקום אחר ח"ו, וכיון שלב יודע מרת נפשו ומתיירא לבל יבוא חלילה לידי כך, על כן הוא עושה סייג וגדר, ועל ידי העמדת גדרים וסייגים יהיה לי סיעתא דשמיא שיהיה המ"ם סתומה, וממילא לא יוכל היצר הרע לינוק ממצוותיו כלל.

- האדם יכול לבטל שליטת הס"מ ממנו ע"י תוספת גדרים וסייגים והכנה למצוה -

עפי"ז יובן המסורה ב"פ ולהורות, כי הנה השי"ת בחר בבצלאל לעשיית המשכן, וכדאמרו חז"ל (ברכות דף נ"ה ע"א) בצל א"ל היית וכו', ובצלאל היה כל כולו לשם שמים, וזהו 'ראו קרא בשם בצלאל וימלא אותו רוח אלוקים', היינו שכל כולו רק רוח אלוקים בלתי לה' לבדו, וכך היה בידו לבנות משכן וכלים להשי"ת דאם לא כן תועבת ה' כל גבה לב (משלי טז, ה), לכן היה מוכרח שיהיה כל

השביעי יהיה לכם קודש שבת שבתון לה, כנ"ל דרומזו על תוס' שבת שהוא משום גדר וסייג והידור מצוה, וכך לא יוכל הס"מ לינוק מהמצוות, אלא יעלו כולם לרעוא ולרצון.

הנה כבר בירכו החודש, ואתא ובא הימים הק' של ימי חודש ניסן, ויפורש הפסוק (שמות יב, ב) החודש הזה לכם ראש חדשים ראשון הוא לכם לחדשי השנה, דלכאו' יש כאן יתור לשון, ולהנ"ל יבואר, דבעוה"ר עד אשר יבוא הקב"ה וישחט למלאך המות, עדיין מקבל היצר הרע כח והוא עומד ומסית ומדיח בנסיונות קשים ומרים, ובאופן כללי אין זה בכוחינו להכניעו לגמרי מן העולם, אכן באופן פרטי יכול כל יחיד ויחיד לבטל היצר הרע ממנו על ידי עשיית גדרים וסייגים שמקבל על עצמו, שכאמור על ידי אין היצר הרע יכול לינוק ממנו כלל וכלל, ונתבטל כוחו.

וזהו החודש הזה לכם ראש חדשים בכך שראשון הוא לב"ם אתון לך מ', היינו שיכול הוא בעצמו לעשות שכבר עתה יהיה המ"ם סתומה. וממשיך הכתוב לבאר היאך יהיה זאת, ויקחו להם איש שה לבית אבות, היינו שלא ימתין להביא הקרבן בי"ד בניסן, אלא יקדים לקנותו בי' ניסן, ויעשה הכנה מוקדמת כהידור מצווה, ואף שדין זה נהג רק בפסח מצרים ולא לדורות (פסחים דף צ"ו ע"א), מכל מקום לימוד הוא שעל ידי ההכנה וההידור שמוסיפים מתחילה זה מסוגל לכבוש ולהכניע כח היצר הרע.

ולכן נמי אמרו חז"ל (ראה טור או"ח, סי' ת"ל) שבני ישראל במצרים קשרו הטלה לכרעי המיטה והתגרו במצריים, ולכאו' מי ביקש זאת מידם להתגרו במצריים, שהיה בזה בכחי' סכנת נפשות, אלא שאף הם עשו בזה בכחי' הידור מצוה לקדש שם שמים ולזכות תועבת מצרים לעיניהם, וכיון שנתקדש שם שמים שוב לא יכלו לפגוע בהם. וזהו כאמור הוראה לדורות עולם, שעל ידי הידור מצוה נעשה המ"ם סתומה.

גלוי וידוע לפני השי"ת שרצוננו לעשות רצונך בלבב שלם, שלא יתערב היצר הרע באמצע, ושיהיה לשם שמים וסלקא לעילא, ומי מעכב שאור

כולו לשם שמים, עד שלא היה כח ביד היצר הרע ליטול בו חלק כלל וכלל, ואו אז ולהורות נתן בלבנו וכו'. ולזה סמך לו הפסוק ולהבדיל בין הקודש ובין החול ובין הטמא ובין המהור ולהורות את בני ישראל, וחז"ל למדו מפסוק זה בגמ' (שבועות דף י"ח ע"ב) ענין פרישה וגדר וסייג לבל לבוא לידי עבירה, וכאמור רק על ידי זה אפשר לזכות שלא יתערב עמו היצה"ר בעבודתו, ויוכל לקיים מצוות התורה בשלימות. ועל זה אמר הכתוב 'ולהורות את בני ישראל את כל החוקים אשר דבר ה' אליהם ביד משה', היינו שיקיימו גם מה שציוו חז"ל ולא רק מה שציוה ה' בעצמו, וכך יוכלו לקיים מצוותיו ית"ש, ולא יוכל הס"מ לינוק מהם.

זהו שאמר הכתוב ויקהל משה את כל עדת בני ישראל ויאמר אליהם אלה הדברים אשר צוה ה' לעשות אות"ם, אתון אות מ', שזהו תיקון על מה שנכשלו באותו חטא במדבר, דכל העובר יתמה על זה, היאך נכשלו במעשה זה כשעמדו זה עתה אחר מעמד קבלת התורה, ואמרו כל ישראל פה אחד נעשה ונשמע, ואחר שראתה שפחה על הים מה שלא ראה יחזקאל (מכילתא בשלה, ג), ויאמינו בה' ובמשה עבדו (שמות יד, לא), וראו מראות אלוקים והתגלותו ית"ש, - ונודע מהראשונים (ראה רמב"ן, כלי יקר ואור החיים הק' פר' תשא) שלא חטאו ח"ו בעבודה זרה ממש, אלא שטעו לדמות שבהכרח להיות להם איזה אמצעי וכו' - ואכן כשלונם היה שהטעם היצר הרע לומר שישנם דברים המותרים מעיקר הדין ואין בזה איסור עבודה זרה וכנ"ל, אולם אילו ידעו שצריך להוסיף גדרים וסייגים, היו מבינים כי הגם שהדבר מותר, מכל מקום יש לאסרו משום גדר וסייג, וממילא לא היו באים לידי מכשול ותקלה.

על כן הקהילם משה רבינו ואמר להם ענין זה שכל המכשול והתקלה לא באה לידם אלא מחמת שלא עשו גדר וסייג לעצמם, וממילא עלה ביד הס"מ לינוק משם א"ל, והיה לו שליטה עליהם. ואמנם ועתה אלה הדברים אשר צוה ה' לעשות אות מ', היינו שיהיה המ' סתומה, על ידי עשיית גדר וסייג שאז לא יוכל עוד היצר הרע לינוק מהם. וזה יהיה על ידי ששת ימים תעשה מלאכה וביום

הימים הק' הבעל"ט, ויהי החודש הזה סוף וקץ לכל צרותינו תחילה וראש לפדיון נפשנו, יתן השי"ת לכל בני ישראל כל המצטרך ברוחניות ובגשמיות בגוף ובנפש, ויחדשהו הקב"ה עלינו לששון ולשמחה לישועה ולנחמה, וינחם השי"ת חודש ניסן אשר בגלות מצבו שפל ביותר ועומד מבויש ונכלם, ויהא חודש שמח באמת, ונזכה לעלות לרגל לירושלים הבנויה, ולכל בית ישראל יהיה אורה ושמחה, ע"ד הכתוב (אסתר ה, טז) ליהודים היתה אורה ושמחה וששון ויקר, ונזכה להגאל בגאולה השלימה במהרה בימינו אמן.

שבעיסה ושעבוד מלכויות, שיד עכו"ם באמצע וגם היצר הרע נעשה מחותן כאן, ועל כן אנו מבקשים שתשביתהו מעלינו (ירושלמי ברכות פ"ד הי"ג), ע"ד מה שפי' רש"י (ברכות דף י"ז ע"א) 'שאר שבעיסה - יצר הרע שבלבנו המחמיצנו', והיינו שהוא לשון של השבתת שאור וחמץ, וכשם שבמזה צריך סייעתא דשמיא שיהיה כל כולו מצה בלא חשש חימוץ, כן נמי כל מצוות התורה צריך שמירה דלעילא שלא ישלום בו היצר הרע כלל וכלל.

יעזור השי"ת ונוכל לקבל עלינו עול מלכות שמים שלימה, ולזכות לכה"פ להכנה זעירא לקראת

שב"ק פר' ויק"פ - החודש כ"ה אדר

מחמת חולשת כ"ק מרן שליט"א ערך את כל התפילות ועריכת השוה"ט במעון הקודש בהשתתפות בני משפחת המלוכה.

בליל שב"ק אחר התפילה, יצא מרן שליט"א לפתח ביתו, ועברו קהל הנוכחים לברכת א גוט שבת. [מרן שליט"א התבטא כי חש שעומדים מבעד הדלת, וכמים פנים לפניו אף בלבו התעוררו רגשות האהבה].

בשוה"ט בליל שב"ק ביקש מרן שליט"א מפאת חולשתו, מנכדו הרה"ג ר' יקותיאל יהודה שליט"א מפעיה"ק שיקריא הפלפול מתוך הכתב ממה שהכין מרן שליט"א בערב שב"ק.

ביום השב"ק אמרו היוצרות לפרשת החודש. מרן שליט"א עלה שישית לתורה, ובירך החודש ניסן.

לתפילת מוסף עבר לפני התיבה - הרה"ג רבי מאיר משולם שליט"א בן כ"ק מרן שליט"א ורא"כ מפעיה"ש"ס 20 דף לחודש במרכז התורה. מרן שליט"א זימר היוצרות כנהוג. אחר 'עלינו' ואחר 'אנעים זמירות' אמר מרן שליט"א קדיש יתום.

[מרן שליט"א שיגר להיכל הגדול להתפלל עם הציבור ולעבור לפני התיבה לתפילת מוסף את בנו הגדול הגה"צ אב"ד קרית צאנז נתניה שליט"א].

אחר התפילה יצא מרן שליט"א לפתח בית המדרש ועברו הקהל לברכת א גוט שבת, כן נגשו בעלי השמחות לקבל ברכת מזל טוב.

בעידן רעוא דרעוין אחר 'א"ל מסתתר' זמרו 'שושנת יעקב' כנהוג בכל חודש אדר.

אחר תפילת ערבית התיישב מרן שליט"א על מקומו ופתחו הדלת ועברו לברכת א גוט וואך.

יום ראשון פר' ויקרא כ"ו אדר

בצהרים הגיע לביקור בקו"פ פוסק הדור והדרו הגאון הגדול רבי משה שטרנבוך שליט"א ראב"ד העדה החרדית, ששהה למנוחה פעיה"ק, בהגיעו אל

יד מעון הקודש יצא מרן שליט"א אליו לרכבו, שם שוחח עמו מרן שליט"א, ונביא כאן מתוכן השיחה: **מרן שליט"א:** העולם אומר 'כשצדיק נוסע יורד גשם'... ועכשיו התחיל לירד גשם...

איך מרגיש הרב שליט"א?
ראב"ד ירושלים: כלפי אנשים חולים אני בריא, ולגבי אנשים בריאים אני חולה...
אם אפשר לקבל ברכה שנהיה בריאים לגמרי...

מרן שליט"א: השי"ת יעזור, תתחדש כנשר נעורייכי. הרי הרב שליט"א מלומד בניסים, ובוודאי יעזור השי"ת שתוכלו לקבל את פני משיח ולעלות לרגל...
ראב"ד ירושלים: אמן, וגם להרבי שליט"א יהיה רפואה שלימה.

מרן שליט"א: אמן, אני אכן צריך רפואה.
ראב"ד ירושלים: שתראו נחת ושמחה.

מרן שליט"א: השי"ת יעזור שתזכו לאורך ימים ושנים טובות... באמת שלא רציתי שהרב יבוא ויטרח, אבל אמרו שאסור להגיד לא... וא"כ יש לי גם חלק מצוה, שבאתי לקבל פני רבו ברגל... זה עדיין לא 'ברגל' אבל זה כבר הכנה, בתוך השלושים יום, וזה כבר חלק מהמצוה.

שהרב שליט"א יזכה לקבל את פני משיח בבריות גופא ונהורא מעליא.

היום שיגר מרן שליט"א מכתב תנחומין להגאון הגדול רבי משה יהודה שלזינגר שליט"א ראש ישיבת קול תורה וחבר נשיאות מפעיה"ש"ס, היושב שבעה על פטירת זוגתו ע"ה.

יום שני פר' ויקרא ז"ך אדר

היום התכנסו בירושלים אלפי בנות ישראל המתחנכות בבתי החינוך בית יעקב שע"י החינוך העצמאי, לפני אלפי הבנות הועבר במראה ובאומר דברות קדשו של כ"ק מרן שליט"א לחזקן ולאמצן

כבוד המלוכה. וכיון שכולנו בני מלכים, הרי שכל בת ישראל קדושה צריכה להתגאות ולשמוח בזכותה להיותה בת מלך, ולשמוח בעצם הדבר שכאמור יש בידה לקדש שם שמים בלבושה בדיבורה ובהתנהגותה.

אשריכין שזכיתן ללמוד במוסדות הק' הללו, אשר הוקמו ע"י גדולי ישראל מנהיגי האומה, ועד היום עומדים בראשם גדולי ישראל שמכוונים את הדרך ילכו בה והמעשה אשר יעשו. וזכות גדולה היא לכל אחת ואחת להיות שייך למסגרת קדושה זו, ולשמוח על כי זכות להמשיך ולילך בדרך הסלולה מאמותינו, ליחל ולצפות להקים בית יהודי בישראל שיהיה לכבוד ולתפארת להקב"ה.

במוסדות החינוך בכל מקום ב"ה הועמדו המחנכות אשר המה מורות הדרך היאך להתעלות ולהשמר מכל ענייני הרחוביות והארציות, הן בדרכי ההילוך ברחוב העיר שיהיה באופן שמקדש שם שמים, הן בדרכי ההתנהגות והדיבור. כשההלכות בדרך זו המה מתרוממות למדרגה גדולה ועליונה, והיא היא שמרוממת אף את כל עם בני ישראל.

יעזור השי"ת ותצליחו ותתעלו בכל העניינים בגשמיות וברוחניות, ותמצאו חן בעיני אלוקים ואדם, הוריתם ירוו מכם רוב נחת דקדושה, דורות ישרים ומבורכים, ותצליחו בכל אשר תעשו. ונזכה יחד בקרוב ממש להגאל בגאולה השלימה במהרה בימינו אמן.

יום שלישי פר' ויקרא כ"ח אדר

היום שיגר מרן שליט"א מכתב תנחומים לכ"ק האדמו"ר מערלוי שליט"א ואחיו הרבנים הגאונים הצדיקים: רבי יעקב שליט"א רב קהילת ערלוי בביתר עילית, רבי אברהם שמואל בנימין שליט"א ראש ישיבת ערלוי, רבי עקיבא שליט"א רב קהילת ערלוי בב"ב, רבי זלמן שליט"א רב קהילת ערלוי בבארא פארק, ורבי אהרן שליט"א רב קהילת ערלוי באלעד, היושבים שבעה על פטירת אחיהם הגה"צ רבי שמעון סופר זצוק"ל רב קהילת ערלוי בצפת.

לעת ערב התקבצו ובאו אלפי בחורי אנ"ש מכל רשת ישיבותינו הק' הגדולות והקטנות, וכן בחורי חברות הבחורים דחסידי צאנז מכל רחבי הארץ,

בתפקידן של נשות ישראל בדורנו אנו, ונביא כאן תוכן דברות הקודש:

הנה בכינום גדול זה של בנות ישראל טהורות וקדושות, הרי שעצם הכינום שמתכנסים יחד להתחזק הוא חיזוק גדול, ותו אין צריכים לדברי חיזוק.

אנו חיים כיום בדור שפל עד למאוד רח"ל, ואמנם עלינו לדעת כי דייקא בדור הזה כל בת ישראל קדושה וטהורה היא מקיימת בכל רגע ורגע מצות קידוש ה', וזאת על ידי עצם הדבר שאין נגררים חלילה אחר הרחוב הפרוץ, להדמות ולעשות כמעשה אלו הרחוקים שלא נתגדלו על מבועי ודרכי התורה הק'. וכאשר עומדים בעוז כנגד האווירה שאינה טובה ומשתדלות כל אחת ואחת להתנהג בחייהן בצניעות ובקדושה, הרי שבכך מכריזה כל אחת כי היא שייכת להקב"ה, וכי היא בת מלך, וממילא על ידי כן מתקדש שם שמים בכל רגע ורגע.

דומני כי עדיין לא היתה הזדמנות כזאת בדורות עברו לכל בת ישראל, ואפי' יחידה שבכל מקום אשר היא נמצאת ושוהה שם, היא מקדשת שם שמים בכל הילוכיה ודרכיה.

ברור בעיני כי הקב"ה מתפאר בהן ושמחה גדולה שוררת בעולמות העליונים, והוא מחווה ומורה שיביטו לראות במעלת גדלות וחשיבות כלל ישראל.

עומדים אנו בסמיכות לימי הפסח, ונודע מאמר חז"ל (סוטה דף י"א ע"ב) בזכות נשים צדקניות נגאלו אבותינו ממצרים. ואף בדור הזה צריכים כלל ישראל לזכויות הרבה, וכמאמר המגיד בהגדה 'שלא אחד בלבד עמד עלינו לכלותינו אלא שבכל דור ודור עומדים עלינו לכלותינו', וזקוקים אנו לרחמי שמים מרובים ולשמירה עליונה בכל רגע ורגע. וברור כי אחד מהזכויות הגדולות העומדים לבני ישראל הוא מה שבנות ישראל מתנהגות ומתהלכות בדרכי הצניעות והקדושה.

ובאמת שהדבר הוא כמיותר לדבר ולעורר בעניינים אלו, שלא לחקות ולילך כמלבושי הפרוצים ואנשי הרחוב, כי כשם שכל בית מלוכה יש לכל המשרתים את כנדי השרד המיוחדים להם, ולא יעמוד אחד מהם לשנות בגדיו, ובת המלך בוודאי לא תתלבש בכנדים שאינם תואמים את

העומד על קדקדנו, כ"ק מרן אדמו"ר שליט"א, והוא אומר לנו גדל, והוא מגביה השגתינו ושאיפתנו, והתביעה התובעים מכל יחיד ויחיד, והוא מחדיר בנו הכוחות עד שאנו זוכים להגיע למצב המרומם. וממנה ניקח לחיזוק לכל ימות השנה ובכל עת וזמן לעשות נחת רוח להבורא ית"ש.

בדבריו אף נתן ברכת שבח קדם המנהלים הרוחניים וצוותות הישיבות הגדולות והישיבות הקטנות וראשי החבורות די בכל אתר ואתר, שכל אחד במקומו משקיע כוחות עצומים לתת כתף ותמיכה לבחורי החמד שיוכלו לישב וללמוד ולעבוד את הבורא ית"ש.

כן שיגר ברכות תהילה קדם מוה"ר יואל טוביאס הי"ו העומד בראש 'בחצרות החיים', אשר כל השנה מתעסק בקדשים לרומם ולהגביה נפשות ישראל ובעיקר צעירי הצאן בחורי החמד הי"ו, וביותר בימי השובבי"ם שמשקיע בכך הון ואון רב. ובוודאי שגרו ישולם לו מן השמים, ויוכל לפעול עוד דברים טובים רבות בשנים.

ברכות מיוחדות שיגר להרה"ג ר' נפתלי צבי פרוש שליט"א יו"ר דגל ירושלים, העומד לימין כל מפעלות הקודש, וכן לארגון 'משכני' הפועל גדולות ונצורות בקרב בחורי הישיבות בעולם החסידות, לחיזוק חבורות האברכים והבחורים, ולמנהל הארגון בארה"ק הרב יוסף גרליץ שליט"א. ישלם ה' שחרם שיוכלו לפעול עוד למען הכלל והפרט.

מצלאין אנא לחיי מלכא, לאורך ימים ושנים שיוכל לנהלנו על מי מנוחות להורות לנו הדרך הישרה נלך בה עוד רבות בשנים, ויתן לו הקב"ה בריות גופא ונהורא מעליא, עוד ינובון בשיבה דשנים ורעננים, ונזכה בקרוב לאכול שם מן הזבחים ומן הפסחים, בגאולה השלימה בב"א.

הס הושלך בקהל עת החל כ"ק מרן שליט"א להשמיע מדברות קודש, אשר נשמעו בקשב רב בדחילו ורחימו, וזהו תוכן משא הקודש:

- חזו בני חביבי -

איני חפץ לקלקל רושם דברי בני ראש הישיבה שליט"א, אשר דבריו המה בבחי' מועט המחזיק את המרובה, ומה גם שכוחותי אינם איתי בימים הללו, אולם לא היה ביכולתי להימנע מלהגיע לכינוס חשוב זה, ומודה אני להקב"ה על לשעבר מתוך בקשה על העתיד ליתן לי כח ואומץ לעבודתו ית"ש.

בהיכנסי לכאן רחב לבי, כי מה נהדר ב"ה מחוזה זה של ציבור גדול של בחורים חשובים אשר מקנא אני בהם, בהיותם יגעי תורה ויושבים ומתעלים בתורה. בוודאי מכריזים בשמים ממעל 'ישראל אשר בך אתפאר' (ישעי' מט, ג), וברור נמוך ושפל

להתכנסות חיזוק מיוחדת, שנערכה ביוזמת ארגון החבורות 'בחצרות החיים', תחת הכותרת 'רצוף אהבה', במטרה להוקיר את הבחורים שהשקיעו את כל כוחם ומרצם ועשו חיל בלימודי מאות שעות רצופות בשבועות שובבי"ם שעברו עלינו לטובה, ולעודד את המשך השקידה בתורה גם בחודש ניסן הבעל"ט.

אלפי הבחורים הסבו יחד בהיכל הגדול 'היכל רוזנברג', שהיה מלא מפה אל פה, כשבראשם המנהלים הרוחניים של הישיבות הק', הרמ"ם, המשגיחים, וראשי החבורות. משך מספר שעות נהנו הבחורים להאזין לדבריהם של הרבנים הנואמים, שחיזקו ואימצו אותם בדברי חיזוק ועידוד, וכן יצאו בריקודי שמחה.

במרכזה של ההתכנסות הגיעה התרגשות אלפי הבחורים לשיאה, עת זכו להופעתו כבוד של כ"ק מרן שליט"א, אשר למרות חולשת גופו הטהור בתקופה האחרונה הטריח עצמו לבוא ולחזקם.

עם כניסתו להיכל פצחו הכל בשירה אדירה 'כי אורך ימים ושנות חיים ושלוש יוסיפו לך'.

כ"ק מרן אדמו"ר שליט"א ערך במקום שלחן לחיים, וזימרו ניגון התעוררות.

אח"כ נשא דברים הגה"צ ראש הישיבה שליט"א ואב"ד קהלותינו הק' בארה"ב, בדבריו הרחיב במעלת הבחורים נ"י שעמלו על התורה בלימוד שעות רצופות בהתמדה, כאשר אף היה לו הזכיה להיות שליח הציבור להכניס את השעות צעטליך' אל הקודש פנימה מידי שבוע בשבוע.

לאחמ"כ הרחיב במאמר התנא 'יהודה בן תימא אומר הוי קל כנשר' וכו', דמעלת הנשר הוא שיודע ומכיר במעלתו ובחוזקו שנתן לו הקב"ה הכח לעוף למעלה למעלה, והוא משתמש בכוחו זה תמיד. ע"ז רמז יהודה בן תימא להיות 'קל כנשר', כי פעמים יש לאדם מידת הכבדות כאשר כבד עליו המשא, אכן ידוע יידע ויכיר כי הקב"ה נתן לו הכח לעוף ולהתרומם מעלה מעלה. וכאשר האריכו בספרי מוסר כי גרוע ממי שאינו מכיר בחסרונותיו הוא האדם שאינו מכיר במעלותיו וביכולותיו, שעל זה נאמר 'להודיע לבני האדם גבורותיו' היינו גבורות האדם עצמו מה שיכול הוא להעפיל ולהגיע.

ב"ה רואים בימי השובבי"ם כאשר מנביטים ויוצאים כוחות רוחניים אדירים אצל בחורי החמד, ופעמים יש ורואים בחור שיושב והוגה בתורה הק' שעות ע"ג שעות ברציפות ובתענית הדיבור, והוא מעורר השחר וממלא כל סדרי הלימוד, שהדברים הללו הם בגדר פלאי פלאים. כשהמטרה לכל זה הוא שכשיזכר בכל שאר ימות השנה מזמן זה בו זכה להתעלות, זה יתן לו הכח להמשיך הלאה בעבודת בוראו ביתר שאת ועוז, ולא יתן ליצר הרע להפילו לרשתו ולדמות כי אין ביכולתו להתעלות.

ואשרינו ואשרי חלקנו ומה נעים גורלנו וירושנתנו, אשר זכינו לצדיק אשר הוא כמלאך

כזה אומר הקב"ה למלאכי השרת, חזו בני חביבי, ראו נא שהתורה לא פשטה רגל, ואחר גלות ארוכה ומרה כל כך עדיין ישנם בחורים חשובים בכל מקום ומקום, בכל קהל ועדה, ועולם התורה פורח ומלבלב. דבר זה נותן כח והתחדשות.

מאיך גם פחד לבני באשר יודע אני כי מחמת חולשתי לא יצאתי ידי חובתי בהתמסרות לכל יחיד ויחיד, ועתיד אני ליתן על כך את הדין, כי בסיוע דלעילא היה בידי לעשות הרבה יותר, ואבקש מהקב"ה שיתן לי און וכח כדי שאוכל לתקן בתשובת המשקל. ואף כי אני כשלעצמי איני ראוי לכך כלל וכלל, והלוואי ואוכל אני בעצמי לעסוק בתורה כדבעי, ורק זכות אבותי הק' בידי.

- העמלים עם הציבור לשם שמים זכות אבותם
מסייעתם -

בני שליט"א הזכיר כאן המשנה (אבות ה, כ) 'יהודה בן תימא אומר, הוי עז כנמר וקל כנשר ורץ כצבי וגבור כארי לעשות רצון אביך שבשמים', יש לבאר מהי הכוונה 'לעשות רצון אביך שבשמים', ומדוע לא אמר 'לעשות רצון ה', או 'לעשות עבודת ה'.

ואפ"ל עפ"י מה שאמר לי מרן אאדמו"ר זי"ע, אודות איזה ענין ציבורי שהיה בארץ הקודש, על דברי המשנה (אבות ב, ב) 'וכל העמלים עם הציבור יהיו עמלים עמהם לשם שמים שזכות אבותם מסייעתן', כי הנה מי שהוא עוסק בצרכי ציבור, הרי שפעמים הרבה ישנם דברים קשים עד למאד, עד שכמעט ואין ביכולת להוציא הדברים מן הכח אל הפועל כי הם למעלה מדרך הטבע, וידמה האדם בשביל מה להתחיל כלל בדבר הזה, הרי זה למעלה מכוחותי ואין שייך לעשותו.

אך האמת אינו כן, כי יהודי צריך לעשות עד מקום שידו מגעת, הן אם יוכל לפעול ולהוציא הדבר מן הכח אל הפועל והן אם לאו, כמו שאמרו חז"ל (אבות ב, טז) לא עליך המלאכה לגמור ולא אתה בן חורין ליבטל ממנה.

זו הכוונה 'וכל העמלים עם הציבור יהיו עמלים עמהם לשם שמים', כי הנה 'שמים' כידוע נוטריקון 'אש ומים' (חגיגה דף י"ב ע"א), ולשלב אש ומים יחד יכול רק הקב"ה אשר הוא עושה שלום

במרומיו, אך האדם אינו יכול לעשות כן שהאש לא תייבש המים והמים לא יכבו האש, ובאו חכמים ללמדנו שאפילו בדברים כאלו אשר נראים כאש ומים ואין באפשרות לחברם, וידמו להפסיק ולחזור בהם, על כך יידעו כי לא כן הוא אלא שזכות אבותם מסייעתם, ואם הם יעשו כל מה שיכולים, הרי שזכות אבות תעמוד לימינם לעשות דברים אשר הם למעלה מכוחם ויכולתם הטבעית, כי לא יפלא מה' דבר, עכד"ק.

בענין זה יכולים לומר על כ"ק מרן אאדמו"ר זי"ע 'הוא היה אומר ומקיים', כפי שעניני כל ראו בעבודת הקודש שלו שהיתה כל השנים מתוך השגות נעלות ורמות למאד, ועל הרבה מהענינים שפעל חשבו רבים שלא יתכן להוציאם לפועל, אך הוא בקדשו לא נרתע מלפעול בהקמת מפעלים כבירים בעניני תורה וחסד.

כ"ק מרן אאדמו"ר זי"ע אמר לי, אני מחוייב לעשות, ואם עלה בן ברעיוני לעשות הרי שמחוייב אני לעשות, ואם לא אצליח הרי שלא היתה לי הזכיה. אכן אם לא אתחיל הרי שאצטרך ליתן דין וחשבון מדוע לא ניסיתי, הרי צריכים לפעול ולעשות למען כלל ישראל, לקרב לב בני ישראל לאביהם שבשמים, להרבות תורה בבני ישראל, והוא אסור לו להימנע מלהוציא מחשבתו מן הכח אל הפועל. כך היה ביסוד 'מפעל הש"ס', 'כוללי הש"ס', 'מרכז רפואי צאנו', ועוד כהנה וכהנה.

- אם מתנהגים כראוי אפשר להגיע לידיעת כל
התורה כולה -

התורה הק' פותחת לאמור 'בראשית ברא אלקים את השמים ואת הארץ', ובגמרא (חגיגה דף י"ב ע"א) כבר עמדו לבאר מה שנקט הכתוב תחילה 'שמים' ואח"כ 'ארץ'. והנראה לומר בזה כי התורה הקדושה פותחת בשמים תחילה, להורות כי בתחילת העסק בתורה עושה אדם חשבון לעצמו, איך יכול אני לדעת את כל התורה כולה, והלא הגה"ק בעל התניא זי"ע כתב בשולחן ערוך שלו (הל' תלמוד תורה פ"ג סעי' א') שיש מצות ידיעת התורה ומצות לימוד התורה, ומצות ידיעת התורה כוללת חלקים רבים - כפי שמנה אותם בשולחן

וגבור כארי, אלא ידוע יידע כי המטרה היא 'לעשות רצון אביך שבשמים', ואם רוצה לקבל עליו עול מלכות שמים הרי שהבא ליטהר מסייעין אותו, ואפילו אם הוא רח"ל כבוי לגמרי, יכול הקב"ה לצרף אש ומים ויכול הוא להתעורר מחדש ולעלות מעלה מעלה, כשהקב"ה יעמוד לימינו לסייעו.

- להמשיך את ההתעוררות וההתחזקות כל השנה -

התכנסו כאן לחזק את אלו שעסקו בתורה ברציפות בשבועות שובבי"ם, ויש לראות שבחורי החמד ימשיכו התעוררות זו לכל ימות השנה, כפי שידוע שאצל כ"ק מרן אאדמו"ר זי"ע לא היה הבדל אצלו בתפילותיו הזכות והמעוררות בכל אחת מתפילות שחרית מנחה ומעריב בכל יום לבין תפילתו ביום כיפור.

כשהייתי בלונדון בשנת תש"מ אמר לי הגה"צ רבי חנוך העניך פאדאווא זצ"ל גאב"ד לונדון (בעל חשב האפוד) זה שיש 'שיר המעלות' לפני תפילת מעריב למדתי מאביכם. וסיפר לי שזוכר כאשר מרן אאדמו"ר זי"ע הגיע בפעם הראשונה לירושלים, ושוחחו בני ירושלים על עבודתו בקודש ובפרט בתפילות, וכיון שהוא היה טרוד במשך כל היום, החליט לבוא בערב לתפילת מעריב, וכשנכנס לביהמ"ד וראה היאך מרן אאדמו"ר זי"ע אומר 'שיר המעלות' קודם מעריב, "נתוודע לי אז שיש 'שיר המעלות' לפני מעריב... שבדר"כ אומרים זאת אנשים במרוצה וכו', והנה שומע הוא היאך שבמשך רבע שעה ויותר אומר פסוק פסוק במתינות ועבודה שלימה, והפטיר שמאז בכל פעם שאומר שיר המעלות בערבית נזכר הוא ב'קלוזינבורגער רב' איך שאמר שיר המעלות.

יש לדעת כי כל ימות השנה הם חטיבה אחת של עבודת ה', ללא הפסק, וכדי להתגבר על הקשיים הנוצרים מעת לעת כאשר ישנם ימי עליה וימי ירידה, יש לעשות מזמן לזמן כל מיני התחזקות להתחזק ולהתחיל מחדש, בבחינת אמרם ז"ל (פסיקתא דר"כ יב, כא) 'בכל יום ויום יהיו בעיניך כחדשים', בפרט בכל תקופה, אם זה בתקופת תשרי, חנוכה, שובבי"ם, פורים, ועתה

ערוך הרב שם (פ"א סעי' ה') שמצות ידיעת התורה כולל בו תלמוד בבלי ותלמוד ירושלמי, מדרשי חז"ל, טור ושולחן ערוך, דברי הפוסקים הראשונים והאחרונים, והתורה הקדושה ארוכה מארץ מדה ורחבה מני ים.

מכל מקום אנו רואים כי תמיד היו גדולי ישראל אשר היו בקיאים בכל התורה כולה, כמו שראינו בעינינו ממש בתקופתינו אצל הגאון הגדול רבי חיים קניבסקי זצוק"ל שיכלו לשאול אותו בכל התורה כולה, ולא היה שייך דבר שלא ידע ולא ענה מיד.

התורה היא מתנת שמים, כאומרנו כל יום בברכת התורה 'אשר בחר בנו מכל העמים ונתן לנו את תורתו', 'ברוך אתה ה' נתן התורה', וכיון שהיא מתנה מאת הקב"ה הרי הוא נתן זאת בעין יפה וכל יהודי יכול לזכות. אלא צריך כל אחד לדעת, שרק אם יתנהג כדבעי ויהיה נשמר מכל מה שצריך להישמר, יכול הוא להגיע לידיעת כל התורה כולה.

לכן כדי שלא ידמה האדם לומר כי הוא קרוץ מחומר עכור ואינו יכול להשיג הכל, התחילה התורה הקדושה בפסוק בראשית, כדרשת חז"ל (ב"ר א, ד) בשביל התורה שנקראת ראשית, שצריכים לידע את כל התורה כולה, ואמר 'ברא אלקים את השמים', נוטריקון אש ומים, היינו שאם תהיה התנהגותו כראוי, ויעשה ככל אשר ביכלתו לעסוק בתורה כראוי ולהשמר בכל העניינים בוודאי שהקב"ה יתן לו הכח שיוכל לדעת כל התורה כולה.

זהו שאמר התנא יהודה בן תימא הוי עז כנמר וקל כנשר ורץ כצבי וגבור כארי לעשות רצון אביך שבשמים', והטור (אורח חיים, סימן א) מפרט כי כל דבר מארבעה דברים אלו מלמד אותנו דרך וענין אחר שצריך להתגבר לעבודת השי"ת, עיי"ש [ובוודאי שכל בחור ובחור כבר למד דברי הטור הללו]. ולהורות בא שלא ידמה האדם להתייאש ולומר וכי אני יכול להיות בבחינת קל כנשר, הלא יש עלי כל כך הרבה חבילות של מעשים שאינם ראויים, ומה גם ששנים רבות מחיי הלכו ריקם לאבדון, וכי יכול אני עדיין להיות עז כנמר רץ כצבי

בחדוש ניסן, וכן הלאה.

חז"ל אמרו (סוכה דף נ"ב ע"א) כל הגדול מחבירו יצרו גדול הימנו. הוי אומר שככל שמתעלים יותר נטפל היצר הרע יותר, ולא ידמה האדם שבהתעלותו כבר סיים את מלחמתו עם היצר הרע, אלא כל עוד נשמתו בו מנסה היצר הרע שוב ושוב ואינו נותן מנוח, ואדרבה ככל שמתעלים יותר ויותר נעשה גם היצר הרע גם כן חזק יותר.

הענין הוא, כי האדם נברא שתהא לו בחירה, ככתוב (דברים ל, טו) ראה נתתי לפניך היום את החיים ואת הטוב ואת המות ואת הרע, וזה נמשך כל ימי חיי האדם עד זיבולא בתרייתא, ואם יהיה גדול כל כך שאין לו יצר הרע הריהו כאחד מן המלאכים בשמים ואין לו מה לחפש עוד בעולם הזה, לכן ידוע יידע כי כל זמן שהוא בעולם הזה שליחות מיוחדת מוטלת עליו לעמול בעבודה קשה וביגיעה נגד היצר הרע, ולקיים ובחרת בחיים.

כאשר ראיתי כעת הרשימות של מאות השעות רצופות שצבר כל אחד בשבועות השוכבי"ם [ובעז"ה בביתו אעיין בזה עוד], מוטל עלינו לחדד הענין ולידע כי עתה היצר הרע נטפל הרבה יותר, ועל כן יש להתחזק יותר.

ומרגלא בפומי להביא על כך משל למה הדבר דומה, למה שידוע לכל כי העני שאין לו מאומה רק כלי חרס שבורים, הוא אינו צריך להתקין סורגים על חלונות ביתו. מי שיש לו מעט יותר הוא כבר צריך להתקין מעעולים וסורגים. ומי שהוא עשיר גדול וזהב וכסף רב לו, הוא צריך גם להוסיף אזעקות שיזעקו, כי הגנבים עוקבים אחריו בידעם שיש בביתו ממון ויהלומים לרוב.

כן הוא גם ברוחניות, כפי הידוע מספרי המוסר (ראה יערות דבש, דרוש א; וראה באר היטב או"ה, סי' תקע"א) שהטומאה חפצה לגנוב ולחמוס את ניצוצי הקדושה בבחי' הכתוב (משלי ל, כג) ושפחה כי תירש גבירתה, אזי מי שאין מה לגנוב הימנו ואין לו מאומה רח"ל, הרי שהיצר הרע עוזבו, אבל מי שמתעלה במדרגותיו הרי שהיצר הרע חפץ לחמוס הימנו הכל, כי רואה שיש בידו עשירות ויש לו ממה לינוק.

לכן, אחר שהקב"ה מסייע ויש לו לאדם התעלות וממלא שעות קדושות וימים קדושים ומאירים, צריך הוא להוסיף עוד משמרת על משמרת, שיהיה מנעול גדול יותר, עוד סייג ועוד גדר, שאם היצר הרע יבוא ויחפוץ לחמוס הימנו שלא יוכל לכולעו.

- החכם עיניו בראשו לדעת שאין בזה מושג "בין הזמנים" -

בחדש זה הישועות בו מקיפות, ועיקר הישועות הם ברוחניות. שפע קודש במידה מרובה יורד בחדש ניסן, כמבואר בספרים הקדושים, ועל זה מורה שאיבת 'מים שלנו' ששואבים כל ניצוצי הקדושה מן הטומאה, ומן השמים מטהרים את נפש האדם. כן גם מובא בספה"ק על הכתוב (שמות יב, ב) החדש הזה לכם ראש חדשים ראשון הוא לכם לחדשי השנה, שכפי שמתנהגים בחדש ניסן, כן גופא בתר רישא גרירא, וכך מתנהגים כל השנה אחר כך. אם מתנהגים בחדש ניסן בהתעלות, כל אחד לפי מדריגתו, באהבת ויראת ה', הרי שמקבלים מתנה מן השמים שיהיה זה קבוע וחרוט אצלו בכל חדשי השנה.

לדאבוננו ישנם בחורים טובים המתנהגים כראוי, אך בהגיע חודש ניסן מאבדים הכל, וחלף שתהיה להם התעלות נופלים יותר ויותר, זאת משום שכאשר שאין זמנים מתוקנים וסדרים בישיבות כרגיל כל השנה מדמים לומר שצריך מעט להתאוורר, ורח"ל היצר הרע היום אומר לו עשה כך ולמחר אומר לו עשה כך, ואחר חודש ניסן אינו אותו בחור שהיה בתחילה.

ויבואר בזה מאמר חז"ל (שבת דף קמ"ז ע"ב) רבי אלעזר בן ערך איקלע להתם (לעיר דיומסית) וכו', קם למיקרי בספרא, בעא למיקרא החדש הזה לכם, אמר החרש היה לכם וכו'. ודבר זה נפלא מהבנה שכלית שכך התרחש עם התנא האלוקי רבי אלעזר בן ערך, ועפ"י פשמות אין לזה הבנה כלל, דאיך יתכן כי התנא האלוקי רבי אלעזר בן ערך יטעה בדבר. אך כיון שאין מקרא יוצא מידי פשוטו יש לנו ללמוד מכך לדרך עבודת ה'. ולהנ"ל יש לומר שרמזו בזה לאדם הזה אשר ימי חודש ניסן הולכים

לאותה בושה בהתנהגות כזו. אלא כל אחד ואחד יעורר את השחר, ואם רגיל הוא לקום מידי יום בשעה מוקדמת שמא יוכל לאחר הזמן מעט בכמחצית השעה, ויעסוק בתורה שעה או שעתיים לפני התפילה.

כן גם לא יתפללו חלילה במהירות עם כאלו הממהרים וטרודים וכיוצ"ב, כי אם להתפלל דווקא במקום קבוע, ובמקומות אשר ישנו היימישע בית מדרש כאן ובחו"ל בוודאי ראוי לכל אחד להתפלל דייקא שם. כי אנו אין לנו אלא תפילה זו בלבד, וביותר בדור הזה אשר צריכים וזקוקים אנו לרחמי שמים מרובים. [ואכן מותר להתכוון בזה גם בבחי' שלא לשמה, שיכירו על כל אחד ואחד כי הוא 'צאנוע בחור', ועל מנת שיהיה ראוי לתואר זה הרי זה מחייב אותו בתורה ותפילה וכל התנהגותו בכל שעות היממה].

בוודאי מיותר לומר כי היצר הרע הוא העמלק שעליו נאמר (דברים כה, יח) 'אשר קרך בדרך', וי"ל ד'דרך' רומז על האדם המתהלך בדרך טובים, וע"ד הכתוב (שמות יח, כ) והודעת להם הדרך אשר ילכו בה, ודייקא בעת הזאת יש לו ליצר הרע תמיד תחבולות היאך לקרר את נקודת היהדות. פעם אומר לבחור שכעת צריך הוא לנוח ואי אפשר לחיות במתח תמידי וכדומה, ובבין הזמנים הוא מטעה שיכול הוא להסתכל בדברים שאינו מביט בהם כל השנה, או לילך למקומות אשר אין הולכים שם כל השנה. לא ח"ו דברים טמאים ופסולים, אלא אפילו דברים שמדמים שמותר.

ברם, כבר נאמר (קהלת ב, יד) 'החכם עיניו בראשו', ופירשו צדיקים שהחכם זוכה לחכמת התורה כיון שעניניו בראשו, שהוא שומר על עיניו. כך שבחור ירא ה' לא יזכר ולא יפקד אצלו להסתכל על שום מסך, יהיה אשר יהיה, ויקבע בלבו לאמור, אינני הולך אחר עצת היצר הרע, כי פרצה קוראת לגנב וממשהו קטן עלול הוא להימשך ח"ו עוד ועוד. בכך יש להיזהר ולהישמר אף יותר מחמץ בפסח, כמובא מהאר"י הקדוש (ראה זוה"ק ח"ב, דף קפ"ב ע"א; וראה שו"ת הרדב"ז ח"ג, סי' תקמ"ו) שחמץ רומז לטומאה ולסטרא אחרא

אצלו לאבדון בלא ניצול הזמן כראוי וכיאות, דכיון שכהמים הם ימי התעלות וימים נעלים וקדושים, הרי שבימים הללו הטומאה מתגברת בעוז ותעצמות לחמום ולחטוף לרשותם עוד ועוד, וחלף שיהיה 'החדש הזה לכם', יתהפך רח"ל להיות בחי' 'החרש היה לכם'.

לכן החכם עיניו בראשו, לידע שאין כזה מושג 'בין הזמנים', כפי שכבר נודע מה שזעק על כך השל"ה הק' (ראה מסכת שבועות, פרק נר מצוה, אות כד-כה). אכן יותר טרודים במצוות בימים אלו, שזה גם כן חלק מעבודת ה', וכן צריך וחובה לעזור להורים בבית בכל הענינים, אך ברור שחם וחלילה לא לבטל הזמן, כי הדבר הגרוע ביותר הוא הבטלה המביאה לדברים הגרועים ביותר. לכן יש לנצל את הימים שיהיו מלאים בתורה ובמצוות, כי כאשר הבור ריק אזי אין בו מים ונשארים בלא כלום.

יקבל כל אחד על עצמו עול והתחייבות של לימודים שונים בחודש ניסן, כגון לסיים ולחזור ולשנן כמה פעמים איזה מסכתא, או לימודים אחרים שבמשך הזמן לא הספיק, אם זה בהלכה ואם זה בחומש ורש"י ואור החיים הק' או שאר ספרי קודש, ובפרט לעסוק בהלכות פסח ויום טוב, ותהא התחייבותו זו דבר יום ביומו בהתמדה, ובזמן שיוותר לו יהיה טרוד במצוות, לעשות דברים אשר מקרבים אותו להקב"ה.

- חובתו של כל בחור להיזהר ולהישמר בכל התנהגותו, בתפילתו, בהילוכיו ובמלבושיו -

הנה 'חסידישע בחורים' יודעים כי אין מסיימים הזמן, כי גם כשאין סדרי הלימודים מתקיימים כסדרם, מכל מקום כיון שהוא משתייך לחסידות הרי שהדבר מחייבו בכל עניני התנהגותו והילוכו, הן בצורת הילוכו ברחוב העיר, והן בתפילה ולימוד התורה הק'.

כלל גדול הוא בכל מקהלות החסידות לעסוק בתורה הק' קודם התפילה, כי בחכמה פותח שערים, אין אני חושד חלילה כי ישנם כאלו המדמים שיכולים לקום בשעה מאוחרת להפסיד חלילה זמן קריאת שמע של שחרית שהוא מצ"ע דאורייתא, ולהתפלל ברגע האחרון, כי אוי לו

בכוחו, ילוא אותנו הלאה, שנוכל לקבל עלינו עול מלכות שמים שלימה, ללמוד וללמד לשמור ולעשות, והאר עינינו בתורתך, שיהיו לנו אורות קדושים ומאירים, וממילא נזכה לתורה בשלימות.

יהי רצון שיתקבלו תפילותינו, ולאחר קרוב לב' אלפים שנות גלות כבר נזכה בחודש ניסן זה לא לעמוד מבויישים, כשגם חודש ניסן עומד מבוייש, כי בשנים כתיקונם כשבית המקדש עמד על מכונו היו כל הדרכים המובילות לעבר ירושלים מלאות אנשים העולים להקריב קרבן פסח בירושלים. יחדשהו הקב"ה עלינו ונזכה לעלות לרגל, בבנין בית מקדשנו ותפארתנו.

יעזור השי"ת, ומי שאמר לעולמו די יאמר לצרותינו די, ויהיה החודש ששון ושמחה, ישועה ונחמה, ומכל אחד ואחד מאתנו ירוו הרבה נחת, ההורים יוכלו לגדל הבנים לתורה לחופה ולמעשים טובים, ונזכה לכל טוב ברוחניות ובגשמיות, בגוף ובנפש, ונזכה לגאולה השלימה במהרה בימינו אמן.

בסיום דברות הקודש פצחו חבר המשוררים בניגוני שבח והודיה להשי"ת על שנתן לנו תורת אמת, ובבקשה על העתיד שנזכה לשבת בבית ה' כל ימי חיננו, באמצע קם מרן שליט"א לריקוד עם כל יושבי בימת הכבוד, כשמרן שליט"א מרקד בהתלהבות ומעודד השירה בחזקה.

לאחר למעלה משעה רצופה של קורת רוח רוחנית, יצא מרן שליט"א מהיכל הגדול, כאשר רושם דברות הקודש והופעתו כבוד של כ"ק מרן שליט"א חרף חולשת גופו הטהור, בוודאי ישאר חרוט בלב כל הנוכחים לאורך ימים.

אח"כ הגיע מרן שליט"א לניחום אבלים אצל הר"ר מרדכי קלמן גולדין מפעיה"ק, היושב שבעה על פטירת אמו ע"ה, וניחמו מרן שליט"א בדברי תנחומים.

יום רביעי פר' ויקרא כ"ט אדר

בצהרים נכנס מרן שליט"א להיכל המתיבתא לתפילת מנחה ואמירת הסליחות ליום כיפור קטן, כנהוג בחצרות קדשינו בערב ר"ח ניסן. לפני העמוד עבר הרה"ג רבי מאיר משולם שליט"א בן כ"ק מרן שליט"א ורא"כ מפעיה"ש ס"ס 20 דף גפ"ת במרכז התורה.

אח"כ נכנס מרן שליט"א לקליינע זאל שבביתו נאווה קודש לסיום כתיבת אותיות לספר התורה שנכתב ע"י הרה"ח ר' משה מאיר וינברגר מגבאי בית

ולעבודה זרה, ואם חמין בפסח הוא בכל יראה ובל ימצא, על אחת כמה וכמה בכל עניני טומאה אין לפתוח אפילו פתח קטן ממנו מוליך היצר הרע את האדם עד שאול תחתית, רחמנא ליצילן.

אנו חיים כאן במדינה בגלות מרה רח"ל, כל יום יש פרשיות חדשות ומתחים חדשים, וכיון שרוצים לדעת מה קורה יש כאלו המתירים לעצמם להביט ולהאזין בכלים שונים [אף כביכול בדברים מותרים וכשרים]. אך ברור הוא הדבר כי אשרי לו לבחור ולאברך שיתאפק, שיידע שכל העולם אינו שוה מאומה אם פעם אחת יבוא חלילה לידי מכשול הקטן ביותר.

על כל בחור חסידי לדעת כי הוא נושא עליו את המדים של המלך, ומי שהוא בצבא אינו מחליף את המדים בשום אופן, אלא הוא מתגאה בכך. כך אנו צריכים להתגאות שהקב"ה נתן לנו את התורה, מצוותיה והליכותיה, ואשרינו ובעוד שישנם רבים רח"ל אשר תעו מדרך הישרה ואין להם הזכיה, היה הקב"ה בעזרנו ואנו נמצאים בין כתלי בית המדרש ויודעים מהו ירא ה', ואנו שייכים לקהל עדה קדושה.

ובאמת כי הוא לי לקורת רוח מרובה לראות את בחורי החמד ההולכים לבושים כראוי וכיאות, וככל דבר שבקדושה צריך להיות תמיד מוסיף והולך לחזק גדרי הקדושה, להתרחק מהעולם המודרני והרחוב בכל צורה וכל שום וחניכה דאית להו בכל העניינים.

הבא לטהר מסייעין אותו אם יש לו את הרצון, וגלוי וידוע לפני הקב"ה שרצוננו לעשות רצונו ולהיות מלגיננו של מלך, מאלו שהקב"ה יתגאה עמהם ויאמר אלו הם אנשי, ובוודאי בדור הזה אין צריכים להיות כהרה"ק מבארדיטשוב זי"ע ושאר צדיקי יסודי עולם לזכות לזה, אלא לפי ערך הדור כל בחור ויהודי שמתגבר על יצרו ומנסה ככל יכלתו להתחזק ולהיות בן לעם הקדוש, אומר הקב"ה הנה זה הוא מבני אהובי ומאנשי הקרובים, ועל בן יש לראות להתחזק בכל אלו.

יעזור השי"ת וזכות אבות ובגלל אבות תושיע בנים, כל התפילות והדמעות של כ"ק מרן אאדמו"ר זי"ע, שאין כל ספק שכל מה שיש הכל הוא רק

מדרשנו בשכונת רמת אלחנן בב"ב, והוכנס להיכל בית מדרשנו ברח' רב אשי בב"ב.
מרן שליט"א סיים את ספר התורה וכתב האות

בחצרות קדשינו

התפילה התישבו לארוחת בוקר עשיר וביד רחבה באולם המלון. בסיום עלו כולם יחד לציון הק' של הרר"א זי"ע שם שפכו את לבם בהתעוררות עצומה בתפילות ותחנונים לישועת הכלל והפרט, קירות האהל רעדו בעת אמירת היהי רצון בסיום אמירת התהלים מקול זעקת הבקשות וי"ג מידות של רחמים שנאמרו מלב עמוק ובקול רעש גדול אשר נשמעו למרחוק.

לאחמ"כ נסעו לעיר דינוב שם ישוה על שבת קודש, בהגיעם פגשו ובירכו לשלום את האורח המרומם הגה"צ אב"ד ארה"ב וראש הישיבה שליט"א שהגיע יחד עם הרה"ג ר' יעקב אליעזר קלוגער שליט"א ועוד מספר אברכים מבני קהילתו בארה"ב. תחילה הסתדרו כולם בחדרים שבבנין הכנסת אורחים של מוסדות "בני יששכר" דינוב, כשלאחמ"כ ירדו לאולם מיוחד במקום שם הוגש בפניהם טועמיה ברוחב לב. לאחר טבילה במקוה לכבוד ש"ק עלו כולם לחדרם למנוחה לצבור כוחות לכבוד השבת.

זמן רב לפני התחלת התפילה התמלא היכל בית המדרש באברכים יקרים שהגיעו לעמוד בתוה"ק כהכנה דרבה לקראת השבת. בשעה המיועדת נעמדו להתפלל תפילת מנחה כשהאורח הגה"צ שליט"א ניגש לעמוד. לאחר מנחה נשא האורח הגרמ"נ זילבערמאן שליט"א דברי פתיחה לכבוד השבת, בהם הרחיב על החובה להודות להקב"ה על רוב חסדיו וע"י זה אפשר לפעול גדולות ונצורות, ואשר צריך כל אחד לקחת איתו

נסיעה מרוממת ונעלית של בני קהילתנו הק' בלונדון לפולין שבת התאחדות והתעלות בעיר דינוב בראשות הגה"צ אב"ד ארה"ב וראש הישיבה שליט"א

ימים נעלים ומרוממים ביותר עברו על בני קהילתנו הק' בלונדון בשבוע האחרון פרשת ויקהל ופקודי - החודש, בעת אשר זכו לערוך נסיעה לפולין מקום מגוריהם ומקום מנוחתם של רבוה"ק נבג"מ, כשמטרת הנסיעה היתה עריכת שבת התאחדות והתעלות בעיר דינוב, עיר מושבו ומקום מנוחתו של רביה"ק בעל "בני יששכר" זיעוכי"א, בראשות הגה"צ אב"ד ארה"ב וראש הישיבה שליט"א, ובהשתתפות האורח הרה"ג רבי משה נחמן זילבערמאן שליט"א ר"מ בישיבתנו הק' בקרית מלך רב.

בני קהילה כבר יצאו מלונדון ביום חמישי בשעות הערב לעבר ארץ פולין כשפניהם מועדות בראשונה לעבר העיר לזיענסק מקום מנוחתו של רביה"ק בעל "נעם אלימלך" זיעוכי"א שם שהו במהלך הלילה במלון בעיר. לרגל הנסיעה יצא לאור קונטרס עב דפים מהודר עם כל חומר הלימוד הנצרך לימים אלו. תיכף בהגיעם קידם את פניהם כיבוד קל בהרחבה באולם המלון. בשעות הבוקר נעמדו להתפלל תפילת שחרית בבית המדרש במקום, אשר מקובל אשר שם התגורר רביה"ק מהרר"א זי"ע, לפני כן אמרו כולם יחד את התפילה קודם התפילה מרביה"ק הרר"א זי"ע כאשר התפילה עברה בהתרוממות גדולה בהאי מקום קדוש זה. לאחר

חצר הקודש צאנז

קרית צאנז נתניה

כסא דברכתא

ברכת מזלא טבא וגדיא יאה שלוחה בזה, לכבוד העסקן המופלא, זך ההגיון, נודע בשערים לשם ולתהלה, רב חינא ורב חסדא, ה"ה

הרה"ח ר' יעקב אלי' גענוד הי"ו

חבר הנהלת מוסדותינו הק' במאנסי

לרגל השמחה השרויה במעונו שמחת נישואי הבן החתן המו"מ בתוי"ש כמר דוד נ"י במזל טוב ובשעטומ"צ

והברכה אחת היא לסבים ידידינו

אביו הרה"ח ר' יוסף הי"ו - מיקירי אנ"ש במאנסי

וחותנו הרה"ח ר' יעקב נוסנצווייג הי"ו - גבאי בית מדרשנו במאנסי

ויה"ר מן קדם אבוהון דשבשמיא, שיזכה לרוות רוח נחת דקדושה מכל יו"ח, ואך ששון ושמחה ישכון באהלו תמיד, מתוך נחת והרחבה, סייעתא דשמיא עד עולם, ואך טוב וחסד ירדפוהו כל הימים

הנהלה

דגברא כדי לעמוד בראש השבת התאחדות, וכן להרה"ג רמ"נ זילבערמאן אשר הגיע מהתם להכא על אף השמחה במעונו.

בדבריו הביע דברי שבח והודאה ל'פרנס הנסיעה' מע"כ הנגיד הנכבד מוהר"ר יצחק זעליג רייך הי"ו אשר בטוב לבו הרים תרומה נכבדה ביותר לטובת הוצאות הנסיעה וכל זה בסבר פנים יפות ובחפץ לב, וכן לאחיו 'פרנס השבת' הר"ר אלחנן רייך על תרומתו הנכבדה יחד עם עזרתו הגדולה לאורך כל הדרך בהכנות לימי הנסיעה.

כן הודה להאברכים היקרים שעמלו ללא ליאות ועמדו לימינו בארגון וסדר הנסיעה ה"ה העסקן הדגול הרה"ח ר' יעקב דוד ראזענבערג הי"ו, הר"ר משה יהושע שווארץ, הר"ר מאיר שמעון שווארץ, הר"ר שמואל דוד לייזער, הר"ר שלמה יהודה אינטראטער והר"ר מרדכי צבי קייזער.

במשך דבריו הרבה בדברי שבח קדם בני קהילתנו החשובה והרוממה אשר כל עניינם בשבת ההתאחדות היה רק החלק הרוחני שבו ואיך יוכלו להתעלות ולקנות לעצמם מדרגות רמות משב"ק זו, וסיים בתפילה שהשפעת השבת והרגשות האחוה תמשך ותישאר חקוקה בלב כל אחד לאורך ימים כשאת דבריו הוא מתבל בד"ק של רביה"ק בעל "בני יששכר" זי"ע.

לאחריו נשא דברים הגאון רבי יצחק יונג שליט"א דומו"צ קהילתנו הק' בלונדון, אף הוא בדבריו הודה לכל העוסקים והמסייעים לכל ימי הנסיעה והפליג בשבח קהילתנו הק' והאחדות המצויה בה והכוח הגדול שיש לשבת התאחדות הלזה לרומם ולחזק את כל הקהילה אשר תלי"ת לכולם יש אותו שאיפה לגדול ולהתעלות בתורה ועבודת ה' וזהו הכוח האמיתי של האחדות.

במרכז נשא האורח הרם הגה"צ שליט"א את משאו המופלא, כאשר בראשיתה הביא את ברכת קדשו של אביו כ"ק מרן אדמו"ר שליט"א לכבוד השבת התאחדות

מהשבת השפעות טובות וחזוק בעבודת ה', כן הרחיב בקדושת המקום כאשר הזכיר את דבריו המופלאים של הבנ"י בספרו מגיד תעלומה בו כותב וז"ל: וגם אמרו בזהר מקום שאמר איזה צדיק ד"ת כשהאדם בא אל אותו המקום ומזכיר הד"ת אזי מתעורר נשמת אותו הצדיק לבוא אל המקום לכאן במקום שנעשה הרשימה מהבל תודה, והנה י"ל דהה"ד במקום שעשה איזה צדיק הלכה למעשה, וע"כ היו מקפידים לידע בפרטות המקום שנעשה ע"י צדיק הלכה למעשה. קבלת שבת התפללו כולם יחדיו מיט א חסידישן ברען בלהבת אש, כאשר הבעל תפילה הר"ר משה יהושע שווארץ הי"ו מכבד את ה' מגרונו בניעמה.

כל סעודות השבת הוגשו בהרחבה גדולה ובשפע רב ברוב פאר והדר כיד המלך, כאשר לרגל השבת אף חילקו זמירות מפוארות לשבת קודש נוסח צאנז שי"ל במיוחד לרגל השבת, בסיועו ועזרתו של הר"ר מרדכי מאיר שטמר הי"ו מו"ל הזמירות, ובנדבת לבו של הר"ר יודל שפירא הי"ו מנהל "מרכז התורה" כוללי האברכים בקרית מלך רב, כאות הוקרה לבני קהילתנו הק' בלונדון אשר מקבלים פניו בסבר פנים יפות בכל עת הגיעו לעירם לערוך מגביות קודש. שעות ארוכות התענגו המשתתפים מנועם זיו קדושת שבת קודש כאשר ישבו יחדיו בדיבוק חברים כאיש אחד בלב אחד וניגנו ניגוני שבת והרגשת האחדות והרוממות שררה באויר בכל עת.

במשך הסעודות אף נשמעו ד"ת ע"י האורחים החשובים והרבה מהמשתתפים. את סעודת ליל שב"ק פתח בנש"ק הרב משה מאיר שמערלער שליט"א נכד רבוה"ק זי"ע אשר ידיו רב לו בארגון וסידור כל ימי הנסיעה, בתחילת דבריו הודה להשי"ת על שזוכים לערוך השבת התאחדות אחר שהיה אמור להתקיים לפני ג' שנים ונתבטל עקב הקורונה שהתחיל להתפשט אז.

כן הודה להאורח הרם הגה"צ אב"ד ארה"ב וראש הישיבה שליט"א אשר טרח טירחא רבה בטילטולא

חצר הקודש צאנז

קרית צאנז נתניה

נסא דברכתא

ברכת מזלא טבא וגדיא יאה שלוחה בזה, קדם האי גברא יקירא, מורה ודאין, צנא מלא ספרא, מרביץ תורה והוראה, ערוגת הבושם, ה"ה

הרה"ג רבי **צבי אלימלך הורוביץ** שליט"א

דומו"צ בית מדרשינו בכפר גנים בפתח תקוה

ולחותנו הרה"ח ר' **יצחק אייזיק מאיר זלמנוביץ** שליט"א

משב"ק אצל כ"ק מרן אדמו"ר שליט"א

לרגל השמחה השרויה במעונם שמחת אירוסיה הבן

הבה"ח המו"מ בתו"ש מורינו קלונימוס קלמן אריה נ"י

עב"ג הכלה תחי' במזל טוב ובשעטומ"צ

ברכותינו שגורות בזה מקרב הלב, כי יזכו לראות דורות ישרים ומבורכים,

מתוך נחת שפע והרחבת הדעת, מתוך סיד"ש ושובע שמחות עד ביאת ינון בב"א

בסעודת יום שב"ק פתח בדברים הרה"ג ר' דוד הלברשטאם שליט"א נכד כ"ק מרן אדמו"ר שליט"א אשר הרחיב במשך זמן בדברים נפלאים בענין האיש הישראלי אשר כשהוא בוחר בטוב בדרך הישר והרצוי הרי הוא עולה מעל כל כל הבריאה ואף שולט בהן, כשהוא מתבל את דבריו בספרי חסידות ובדברי רבוה"ק.

כן נתכבד העסקן הדגול ואיש החסד מוהר"ר יעקב דוד ראזענבערג הי"ו לשאת דברים בהם הרחיב בכוחה של חבורה קדושה ובפרט כשיש שם אברכים חשובים עד מאד שיכולים להעלות את כולם למדרגות גדולות עד מאד. לאחריו נשא דברים האברך הנמרץ הר"ר מאיר שמעון שווארץ הי"ו אשר סיפר כמה עובדות מופלאות מבעל הבני יששכר ז"ע.

לקראת סיום הסעודה נשמעו דבריו של האורח פה מפיק מרגליות הרה"ג ר' משה נחמן זילבערמאן אשר במשך זמן רב ריתק את הקהל במתק שפתים באמרות שנונות ובחן מיוחד בענין בין אדם לחבירו ואהבת ישראל אשר כל אחד צריך לבוא לעזרת רעהו בכל מאי דבעי. בברכת המזון התכבד פרנס השבת הר"ר אלחנן רייך הי"ו.

בעידן רעוא דרעוין אשר עברה בהתעוררות גדולה ובהרגשים נעלים ביותר כאשר במהלכה ניגנו גם מספר ניגוני דביקות, נשא הגה"צ שליט"א מדברותיו דברי חיזוק והתעוררות אשר היו כטללי תחיה וכמים קרים על נפש עיפה על לב כל השומעים, בהם הרחיב בכוחה של תפילה בהשתפכות הלב ואשר ללא זה אי אפשר להשיג כלום. לאחר מכן התפללו תפילת ערבית בהיכל בית המדרש והגה"צ שליט"א ערך הבדלה בפני הקהל. לאחר הבדלה פצחו הקהל בריקוד סוער כשכל ההרגשות הנעלים של השבת עולות על גדותיהם ופורצים חוצה.

תיכף לאחמ"כ עלו כל הקהל יחדיו לציון המצויינת של רביה"ק בעל "בני יששכר" ז"ע, ואשר מפאת שאין

(בדבריו הביא התבטאות מופלאה ממרן שליט"א כשאמר לו שהולכים לשהות בדינוב על שבת, ענה לו הם חושבים שהם בדינוב תאמר להם שדינוב הוא כאן! וכידוע כמה התבטאויות של כ"ק מרן זי"ע על בנו מרן שליט"א, ער איז דינוב!) בהמשך הרחיב בדברים מתוקים מדבש ונופת צופים על דרך הדרוש והחסידות על הקשר בין שבת קודש ואחדות ישראל והמשכן אשר נלמד בפרשתינו.

כן נשמעו דברים מאת הרב משה רייך שליט"א מפארי וחשובי קהילתנו הק' אשר האריך בפנינים יקרים מבעל בני"ז ז"ע. בברכת המזון התכבד פרנס הנסיעה הנגיד הנכבד מוהר"ר יצחק זעליג רייך הי"ו.

לאחר הפסקה של כמחצית השעה חזרו כולם לאולם הסעודות שם התקיימה הבאטע במשך זמן רב בה ישבו המשתתפים וזימרו ניגוני התעוררות ודביקות יחד עם ניגוני שמחה ושבח לקל אשר שבת ברא. ביני לביני נשמעו פנינים יקרים ואמרות טהורות עובדות וסיפורים מרבוה"ק גדולי הדורות מכמה וכמה מהמשתתפים וביניהם הרב נפתלי גליק, הר"ר יחזקאל רייך, הר"ר חיים יעקב קליין, הר"ר שלום אלי' שפירא, הר"ר שמעון דוד בערקאוויטש, הר"ר יעקב פריזאנט. הפותח היה הרה"ג ר' משה ווינבערגער שליט"א אשר אף הוא דיבר בשבח קהילתנו המעטירה אשר מלאה באברכים חשובים ויקרים מפז כאשר יעידון יגידון עליהם כל רואיהם, כן נשמעו דברים מהרה"ח ר' אליעזר רייך הי"ו מראשי וותיקי קהילתנו הק' אשר הביע את רגשי לבו ההומים מגידול והתפתחות קהילתנו הק' בכמות ובאיכות. בסיום הבאטע פתחו בריקוד למשך זמן ברוב שמחה וחזרה.

גם ביום שב"ק עברו התפילות בהתרוממות והתעלות כאשר לתפילת שחרית ניגש לפני העמוד הרב שלום אליעזר קליין הי"ו ר"מ בבית מדרשינו, והאורח הגה"צ שליט"א עבר לפני התיבה לראש חודש בענטשן ולתפילת מוסף - החודש. לאחר התפילה נערכה קידושא רבה לכבוד שב"ק.

חצר הקודש צאנז

קרית צאנז נתניה

ברכת מזלא טבא

ברכת מזלא טבא וגדיא יאה שלוחה בזה, לכבוד איש חי ורב פעלים, ראש וראשון לכל דבר שבקדושה, העסקן הדגול והנמרץ, מסור בכל לב ונפש לחצר הקודש צאנז ומוסדותיה הק', ובפרט לקהילתנו הק' בבורו פארק

הרה"ח ר' יוסף דוד ראזנבערג הי"ו

מראשי קהילתנו הק' בבארא פארק

**לרגל השמחה השרויה במעונו במז"ט ובשעטומ"צ
שמחת נישואי הבת שתחי' במז"ט ובשעטומ"צ**

וזאת הברכה, מאלוקי המערכה, שאך ששון ושמחה ישמע לעד במעונם, ויזכו לרוות רוב נחת דקדושה מכל יוצ"ח, מתוך רוב שפע ונחת דקדושה, ושפע רב לעלמי עלמיא אמן ואמן.

בברכהמ"ז התכבד דומו"צ הקהילה שליט"א ולאחר מכן פצחו בריקוד נלהב במשך זמן רב. בסיום נפרדו המשתתפים מהאורחים החשובים שליט"א לרגל חזרתם למקום מושבם בארה"ק.

למחרת בשעות הבוקר לאחר טבילה במקוה טהרה והכנה ראויה נעמדו להתפלל תפילת שחרית בהאי מקום קדוש בבית המדרש הגדול והעתיק בעיר צאנז, שם התפלל מרן הדברי חיים בעתים וזמנים שונים ואף דרש בו את דרשות שבת הגדול ושבת שובה וכן תקע שם תקיעות דמיושב, התפילה עברה בהתעוררות רבה עד מאד.

לאחר התפילה סיירו המשתתפים בסמיכות מקום, שם מקובל שהיה ביתו של מרן הד"ח זי"ע ובית מדרשו בו התפלל בכל יום. כאשר ניחוח העבר והוד קדומים מרחפת על פני המקום בהעלותם במחשבתם על כל מה שהתחולל במקום קדוש זה בכל חג ומועד, בכל שבת קודש ואף בימי החול, כאשר אנשים מורמים מעם מנהיגי עדות בישראל, אלפי חסידים ואנשי מעשה יחד עם בע"ב ואנשים פשוטים, הגיעו להסתופף בצל צדיק הדור ליהנות מנועם זיו אור תורתו וקדושתו ולקבל ממנו אוצרות תורה והדרכה טהורה בדרכי עבודת ה'.

לאחר הפילה עברו לבנין בוני צאנז שם הוגש בפניהם ארוחת הבוקר בשפע רב. בסיום הלכו כולם יחד לעבר חלקת מחוקק ספון ציון קדשו של מרן הדברי חיים זי"ע, בתחילה מסר הדומו"צ הגר"י יונג שליט"א שיחת הכנה מיוחדת ונרגשת לקראת התפילה על הציון הק', כאשר הוא מרחיב בגודל קדושתו של הצדיק ובגודל כוחו לפעול ישועות עבור כלל ישראל, ושעל כל אחד להתפלל מעומק הלב על כל צרכיו ולמען הכלל והפרט, לאחמ"כ החלו באמירת תהלים בהתעוררות רבה ועצומה משך שעה ארוכה.

בסיום נסעו לעבר העיר קראקא משם יחזרו לעבר מקום מושבם. בתחילה התפללו תפילת מנחה בבית הכנסת של מרן הרמ"א זיעוכי"א, כאשר התרגשות מיוחדת עברו בקהל כשראו את הטבלה הקבועה בימן

אומרים תהלים בלילה אמרו שם הרבה תפילות ותחנונים וביניהם גם תפילת אבות על בניי מהשל"ה הק' שנאמרה בקול רעש גדול והתעוררות רבה.

התרגשות אדירה אחזה בקהל ורגשי הלבבות עלו וגאו בעת אשר עלו להבאס במוצש"ק כאשר היעד הוא העיר 'צאנז' מקום מגוריו ומקום מנוחת קדשו של רביה"ק מרן בעל "דברי חיים" זיעוכי"א, המקום אשר עבד שם את בוראו בקדושה וטהרה בסילודין ובמסירת נפש למעלה מהשגת אנוש והשפיע לבני עדתו תורה ועבודת ה' ישועות ורפואות למעלה מדרך הטבע, ושם הוא המקום אשר נזרעו השורשים הקדושים וניטעו הגרעינים לחסידות צאנז המעטירה אשר התייסדה ע"י מרן רבינו הק' בעל "דברי חיים" זי"ע ונמשכו בגאון ועוז תפארת ע"י ממשיכי שושלת הזהב מרן רביה"ק בעל "שפע חיים" זי"ע ולהבחל"ח כ"ק מרן אדמו"ר הגה"ק שליט"א על מי מנוחות ינהלנו מתוך בריות גופא ונהורא מעליא עד ביאת גוא"צ.

על אם הדרך לאחר חצות הלילה עצרו בעיר גארליץ אצל מקום מנוחתם רבוה"ק מגארליץ ומרודניק זיעוכי"א שם אמרו הרבה פרקי תהלים ואף נשאו תפילה מיוחדת לרפואתו השלימה של נכדם הגדול מרן אדמו"ר הגה"ק שליט"א.

מיד בהגיעם לעיר צאנז הסבו לסעודת מלוה דמלכה מפוארת באולם שבבנין הכנסת אורחים של בוני צאנז, במשך הסעודה זכו לשמוע דברים ערבים ונעימים מאת האורח הגה"צ שליט"א אשר בתחילת דבריו הרחיב בגודל קדושתו של מרן הד"ח זי"ע ועל המקום הקדוש בו שוהים מקום שהתפללו בו אבותיו, כן הרחיב במהות דרך חסידות צאנז אשר משלבים בתוכה לימוד התורה גמילות חסדים ואהבת רעים.

לאחריו נשא האורח המחנך הנפלא הרה"ג ר' משה זילבערמאן שליט"א שיחת חינוך מיוחדת כאשר בכשרון מיוחד היטיב לבטא את הבעיות המצויות בדורנו ועל האופן הנכון וחשיבות הקשר בין ההורים לבניהם.

ברכת מזל טוב וגדיא יאה

ברכות נאמנות למזל טוב ורוב שמחה שיגורוזת בזה קדם ידידינו היקר מזהב ומפז,
פאר המעלות ומוכתר בכל מדה נמונה שמו מפארים בהילולים, אהוב הביב ונחמד ונעים,
מטובי סופרי המלך - ה'מותבים' במכון עץ החיים

הרב צבי גרין שליט"א

פעיה"ק

לרגל השמחה השרויה במעונו

בהולדת הבן נ"י במזל טוב ובשעטומ"צ

ברמותינו שיגורוזת בזה מקרב הלב, שמשמחה זו יושפע שפע ברכות דלעילא ויוכה לראות דורות ישרים ומבורכים,
ולשבת באהלה של תורה כל הימים מתוך נחת שפע והרחבת הדעת, מתוך סיד"ש שובע שמחות עד ביאת ינון בב"א.

המאהלים ברוב הערכה

מערכת "בצילא דמהימנותא"

מכון עץ החיים

עם צוותות המשרדים הבכירים. הוועידה שהתקיימה במלון 'בית האלה' באחד העמקים הפסטורליים ליד בית-שמש, תרמה לגיבוש ולהתלכדות בין כלל העוסקים במלאכת הקודש - בעלות שנתית כוללת של קרוב למיליארד ₪. אשר כולם שליחיו של משלח אחד הם, שליחיו האישיים של כ"ק מרן אדמו"ר הגה"ק שליט"א.

הוועידה התקיימה בשבוע האחרון, בימים שני-שלישי, כ"ז-כ"ח באדר.

יושב-ראש הוועידה ומארחם של העסקנים אשר פרס את חסותו המרכזית למענם של העסקנים החשובים, הלא הוא הנגיד הנכבד לבית צאנז הרה"ח ר' מנחם מענדל רייך הי"ו שאף הופיע ביום הראשון לוועידה ונשא דברים שהפיחו טללי חיים בעסקנים החשובים.

את הוועידה יזם והוציא אל הפועל בהשקעה רבתית, הר"ר ישראל שמעון הי"ו, מנהל ארגון 'לב טוב'.

במרכז הוועידה התקיים המושב הרוחני בראשות הגה"צ אב"ד קרית צאנז טבריה שליט"א אשר הופיע בשליחות הקודש לחזק את ידי העוסקים במלאכת הקדשים. בידי הביא את שורות החיזוק המשבחות את העסקנים ומחשלות את ידיהם כפי ששמע בקודש פנימה מפי כ"ק מרן אדמו"ר הגה"ק שליט"א טרם צאתו להשתתף בשליחותו הרוממה בוועידה הגדולה.

עוד נשא דברים במושב זה, הרה"ג רבי דוד הלוי רובינשטיין שליט"א רב ביהמ"ד 'מגדנות אליהו', אשר היטיב לבטא את יקרת ההערכה שיש מאת הקודש כלפי כל אחד ואחד מהעסקנים.

את המושב חתם הגאון רבי שמואל יגר שליט"א, בשיחה הלכתית על קשרי מעסיקים ועובדיהם. את המושב הזה, כמו את הוועידה כולה, הנחה בטוב טעם הר"ר יקותיאל יהודה גנזל, שגם ליווה אסטרטגית את ימי הוועידה ותכניה.

שני ימי הוועידה התחלקו למושבים שונים אשר מלאים היו בקורסים מעשירים ובהרצאות מקצועיות רבות. כאשר המקום כולו מותג כיאות והוועידה כולה הופקה ברמה הגבוהה ביותר, על מנת לתת רווח להתבונן לעסקנים החשובים. על ההפקה המושקעת הופקד הרה"ח ר' משה גליק הי"ו - יוקרה הפקות. כאשר במלאכת העיסוק עסק הר"ר יקותיאל שטמר הי"ו מטבריה.

בין המרצים המקצועיים שהופיעו לפני העסקנים, נוכל למנות את: ר' אוריאל רייך - יועץ ארגוני לחברות הגדולות במשק; מר גיא בן דוד המתמחה במיומנויות ניהול; ר' מאיר מרק - המנהל את מחלקת גיוס המשאבים ב'לניאדו'; ר' בנימין חניקיס; הרב אפרים זייבלד - מומחה בגיוס כספים. לצד התכנים המקצועיים נהנו העסקנים החשובים מ'זיץ' מיוחד עם המשפיע הרה"צ רבי חיים יצחק קאפ שליט"א ומשעה של קורת-

קיר המזרח שם כתוב כי מקובל אשר במקום זה עמד מרן הרמ"א ז"ע בעת שהתפלל ועבד את בוראו. לאחר התפילה יצאו לחצר בית הכנסת האחורי שם נמצא בית החיים הישן ושם טמונים הני גדולי ואדירי עולם מרן הרמ"א ז"ע, בעל המגלה עמוקות ז"ע, הב"ח ז"ע, התוספות יו"ט ז"ע, המגיני שלמה ז"ע והר"ר העשיל אב"ד קראקא בעל 'חנוכת התורה ז"ע ואמרו פרקי תהלים על יד הציונים הק'. בסיום עברו לבנין החדש של הכנסת אורחים הרמ"א בקראקא שם הוגש בפניהם כיבוד קל לקראת הדרך חזרה לביתם.

פרק מיוחד של אמונה וביטחון בהשי"ת חוו המשתתפים בדרך לשדה התעופה שהיה אמור לקחת פחות ממחצית השעה, אך עקב עומס גדול במיוחד ברחובות ארכה הדרך זמן רב ביותר כאשר הרחוב בהם נסעו עמד מלכת ולא זז כלל משך זמן רב, והיה חשש גדול ואמיתי בלבנות כולם שיפסידו את הטיסה הקרובה ללונדון מה שהיה גורם לעגמ"נ גדולה והוצאות מרובות. המשתתפים הרבו בדברי וניגוני אמונה וביטחון וסיפורי צדיקים בעיניים אלו ואף קיבלו עליהם קבלות טובות, ובפתע פתאום ללא שום הסבר הנראה לעין החל הכביש להתרוקן בדרך פלא על אף כל התחזיות שצפו שהעומס ימשך עוד קטע זמן ארוך ותוך זמן קצר כבר היו כולם בשדה התעופה, וכאן הוסיפו לראות את יד ה' הטובה עליהם כאשר הגיעו לשדה התעופה כ-50 דקות לפני הטיסה, אשר בדרך כלל צריכים לרחמים גדולים שיוכלו לעלות על הטיסה בזמן קצר כזה, אך בחסדיו המרובים ית"ש הורשו כולם לעלות יחד עם כל חפציהם, כאשר ברור שבאם היו מגיעים אך דקות ספורות לאחמ"כ היו כולם נשארים שם וכפי שהעידו כמה מהמשתתפים ששמעו את הפקידים משוחחים ביניהם באם ליתן לקבוצה לעבור.

בשעות הערב הגיעו כולם למחוז חפצם כשהם ספוגים עם הרגשות גבוהים ונעלים, דביקות בה' ובתורתו ובעבדיו הנאמנים, וחיזוק גדול ועצום לקהילתנו הק' בלונדון אשר הקשר בין חברי הקהילה הגדולים עם הקטנים והדיבוק חברים נעשו עתה הרבה יותר עמוקים וחזקים לאורך ימים ושנים. בשב"ק פרשת ויקרא הבעל"ט תיערך בעז"ה קידושא רבה בהיכל בית מדרשנו בלונדון להודות ולהלל להקב"ה על הסייעתא דשמיא הגדולה על כל צעד ושעל במשך כל ימי הנסיעה.

ועידת העסקנים לבית צאנז

העסקנים החשובים בחצר קדשנו התכנסו יחדיו ליומיים של התלכדות והעשרה

יומיים עשירים של תוכן רוחני לצד מקצועי, חוו יחדיו כלל העסקנים הנכבדים בחצר קדשנו במהלך 'ועידת העסקנים' המפוארת אליה נקבצו ובאו העסקנים החשובים, מנהלי מוסדות התורה, החינוך והחסד, יחד

כסדרן 'גוטע גריסין' שהם מקדשים שם שמים בתפילתם ותורתם. בדבריו אף אמר כי אין לשער גודל הקורת רוח שיש לכ"ק מרן שליט"א מכל שעה שעוסקים בהם בתורה ברציפות ובתענית הדיבור. והאריך בענין מעלת לימוד התורה ברציפות. בהמשך אף העלה את זכות רביה"ק הרר"א זי"ע אשר בשבוע זה חל יומ"ד דיליה.

דברים מיוחדים נשא הרה"ג ר' יחיאל מיכל אונסדורפר הי"ו שהרחיב בגודל ניצול שנות הבחרות שהם עיקר יסוד בנין האדם לכל ימי חייו.

אחר ברכת המזון ע"י ראש החבורה הר"ג מאנדל שליט"א, קמו הכל לריקוד של שמחה לכבוד התורה ולומדיה. כשפיות הכל מלאים שבח ותהלה קדם מוה"ר יואל טוביאס הי"ו יו"ר בחצרות החיים על כל פעלו למעניהם בכל ימות השנה.

סיום מסכת חגיגת בישיבת היכל התורה פעיה"ק

במוצש"ק פרשת תצוה-זכור העעל"ט בישיבת 'היכל התורה' פעיה"ק נערך מעמד רב רושם ורווי הוד - סעודת מלוה מלכה רבתית לרגל יום שמחת ליבם של תלמידי היכל, אשר זכו יחד לברך על המוגמר ולסיים את כל מסכת מגילה בחודש האחרון כהכנה לקראת יום הפורים העעל"ט.

המסכת נלמדה מדי ערב ע"י כלל תלמידי ישיבת היכל התורה בלימוד בחברותות בסדר הלימוד המיוחד 'קביעין' - שנוסדה ע"י הבחורים - וכבר מספר חודשים הפך סדר זה לשם דבר בין כתלי היכל, כשאשריו לו למי שעוסק בתורה בשעה זו שכולם יושבים ונהנים מזיו השכינה מדי ערב בצוותא חדא.

כאמור כעת לאחר תקופה ארוכה נערך מעמד הוקרה והערכה לכלל התלמידים, ונחגגה סעודת מצוה לרגל סיום מסכת מגילה.

המעמד אשר בוודאי נחקק בלב כל תלמיד ב'היכל התורה' לשנים רבות, נחגג ברוב פאר והדר במוצ"ש זכור באולמי שיקאגו פעיה"ק, אשר הוכן מראש כראוי וכיאות להוקיר את לומדי התורה. סעודה ערוכה הוגשה כיד המלך בליווי שירה וזמרה.

את המעמד הנחה בטו"ט המנהל הרוחני הרה"ג ר' אפרים פישל גרין שליט"א, תחילה פתח בדברים באומרו שהוא זוכר שכשהגיעו אליו לפני מספר חודשים בכדי להקים את המסגרת הזאת חשב בליבו האין זה יראה כדרכם של בחורים שמתלהבים מדבר חדש, אבל כעת הוא רואה שההפך מזה, שכל יום שעובר ההתלהבות גועשת יותר ויותר.

החרה החזיק אחריו בדברים אורח הכבוד הרה"ג רבי אשר אנשיל שוורץ שליט"א ראש הכולל בבית שמש ומח"ס מעדני אשר שהרחיב בדברי חיזוק ובדברי שבח על התלמידים שלמרות הגיל הם עומדים על המשמר מדי ערב ללא ליאות ועוסקין בחדוותא דיליה.

רוח עם הר"ר מאיר שטיין והר"ר מרדכי צין, כך גם עם הר"ר ישעיה רוטנברג.

על הוועידה פרסו את חסותם חברות גדולות במשק. ביניהם: חברת עמירון; פאגי - הבנק הבינלאומי; בנק מרכנתיל; חברת הביטוח הראל; סוכנות הביטוח - בטחון; חברת 'סדרים'; קבוצת שרותי תברואה; דפוס כל-גרף; מרכז היינות - יין הגליל; חברת הריהוט - אלפי; ופרי-פריש.

מעמד רצוף אהבה בקהלתנו הק' בויליאמסבורג

שעות של קורת רוח ותענוג רוחני עברו בחורי החמד בקהלתנו הק' בויליאמסבורג, הנמנים על בני החבורות ומאוגדים תחת 'בחצרות החיים', עת הסבו יחד לסעודתא דדוד מלכא משיחא בראשות הגה"צ אב"ד קהלתנו הק' בארה"ב שליט"א, במוצאי שב"ק פר' תשא פרה העעל"ט.

לאחר ימי השובבי"ם, בהם קיימו בחורי החמד רצון צדיק, בלימוד ועסק התורה הק' שעות רציפות בתענית הדיבור, כאשר אף שיגרו מידי שבת בשבתו את סך השעות לקודש פנימה, נערך לכבודם ולכבוד התורה התכנסות זו.

המעמד נערך ברוב פאר והדר כראוי וכיאות בהיכל בית מדרשנו. במהלך המעמד נשא דברים ראש החבורה הרב גבריאל מאנדל שליט"א אשר הרחיב בשבח הבחורים המקדשים שם שמים בכל תהלוכותיהם, כאשר הוא שומע מפי ראשי הישיבות המפארים שמם לומר על בחורי צאנז כי המה בני עליה מורמים. בדבריו אף עמד כי הגם כי רחוקים המה פיזית מן הקודש ואינם זוכים להסתופף תדיר בצל הקודש בסמיכות מקום לכ"ק מרן שליט"א, מכל מקום ברוחניות מקושרים הם בלב ונפש למעיין החיים ובית חייו, ומשתדלים תמיד לקיים רצון צדיק. את דבריו סיים בברכה קדם ה'איש' העומד על המשמר לקיום החבורות מידי שבת בשבתו ה"ה הבה"ח זאב קורץ נ"י.

כן נשאו דברים הבה"ח יעקב נ"י בן הרה"ג ר' מרדכי שבתאי אייזנברג שהעלה עובדות וסיפורי צדיקים לכבוד סעודתא דדוד מלכא משיחא. וכן הבה"ח זאב קורץ נ"י בן הר"ר רפאל אהרן הי"ו גבאי בית מדרשנו שהאריך בשבח החבורה והודה בשם הכל לראש החבורה המתמסר אליהם מידי שבת בשבתו. בסיום דבריו העניק הגה"צ אב"ד קהלתנו הק' שליט"א מתנת הוקרה לראש החבורה שליט"א מאת בחורי החמד הגדה של פסח בכריכת עור. כן נשאו דברים הבה"ח יוסף לאנדא הי"ו והבה"ח אהרן אייזנברג הי"ו.

אח"כ חילק הגה"צ אב"ד קהלתנו הק' שליט"א לכל הבחורים שלמדו שעות רצופות ספה"ק אגרא דפרקא. את המשא המרכזי נשא הגה"צ אב"ד שליט"א, כשבדבריו אף הוא הרחיב בשבח הבחורים אשר ניכר על פניהם הענות חן ויראת שמים, כשב"ה שומעין תמידין

הבניין הגדול והמפואר כבר עומד על תילו בתפארתו, ועומד מוכן לקראת קבלת טופס 4, הבניין ישרת בעזר ה' את כלל אנשי שלומינו, וכן את מאות תושבי האזור שלעת עתה קבעו את מקום תפילתם בשטיבלאך שע"י מוסדותינו הק'.

מהנהלת המוסדות נמסר כי בעז"ה בשבועות הקרובים עומדים הם להוסיף בבנין המפואר גלריה ועוד מספר תוספות חשובות, כשא"ה לקראת חג השבועות הבעל"ט יערך מעמד אדיר של חנוכת בניין המרכז הרוחני הגדול לתורה ולתפילה. פרטים נוספים יפורסמו אי"ה בהמשך ולקראת האירוע.

עוד אבנך ונבנית

בתוך כך מוסרים בהנהלת מוסדותינו הק', כי בחודש האחרון הסתיימה מלאכת הקמת שלד הבניין הגדול 'בית משה דוד' ברמת בית שמש ד', וכן קירות חדרי הספח, מטבח, מלתחה, חדרי המבואות, וכן חדר לכ"ק מרן אדמו"ר הגה"ק שליט"א.

בימים אלו התחילו את שלב העבודות גמור בתקווה לברך על המוגמר כבר בחודשים הקרובים הבעל"ט. בני הקהילה נערכים בהתרגשות לקראת סיום הקמת בניין בית המדרש וחנוכת הבית שתתקיים אי"ה ברוב פאר והדר.

טהרתן של ישראל

זאת ועוד, בסייעתא דשמיא מופלאה ומרובה הוקצאה מגרש מיוחד מטעם עיריית בית שמש עבור עמותת מוסדות צאנז למען הקמת מקווה טהרה בסמוך לבניין בהמ"ד בשכונת 'שפע חיים' ברמת בית שמש ד'. מקווה טהרה אשר ישרת אי"ה את מאות המתפללים בבית המדרש דבר יום ביומו.

מהנהלת המוסדות נמסר כי בימים אלו מריצים את ההליך של קבלת היתר הבניה, על מנת שיוכלו להתחיל במלאכת הקמת בניין המקווה.

ואני תפילתי

לפני כשבועיים אף נערך 'מסיבת סידור' הראשונה של בית החינוך היסודי לבנות 'בנות צאנז', אשר זה עתה בשנה זו נוסדה.

המסיבה נערכה ברוב פאר כראוי וכיאות, כשבראש המסיבה כיבדה בהשתתפות הרבנית הצדקנית תליט"א, וכן הצוות החינוכי והורי התלמידות.

פיות הכל שיבחו את המקצועיות והמיוחדות של בית החינוך 'בנות צאנז' שכאמור טרם חלף שנה אחת מהקמתה, וכבר שמה הטוב הולך לפניה וניצבת היא בכותל המזרח של טובי בתי החינוך בעיר בית שמש.

חלוקת ארגון רב חסד לקראת חג המצות

בארגון 'רב חסד' לעזר ולסיוע למשפחות נצרכות תושבי קרייתנו הק' התקיימו בשבועות האחרונים מספר ישיבות מיוחדות של רבני הקופה יחד עם ראשי ומנהלי הקופה לקראת ההתארגנות לחלוקת 'קמחא דפסחא'

לפני עריכת הסיום נשא דברים הרה"ג ר' דוד זלמנוביץ שליט"א ר"מ בישיבה, אשר בדבריו הקצרים והנלהבים נתן שבח והודיה לבוכ"ע על שזיכו להגיע עד הלום יחד על תלמידי היכל התורה, באומרו 'ומתלמידי יותר מכולם', שכבר רבות בשנים הוא מסתובב בין כתלי היכל התורה ולא ראה עד הלום כזה התעוררות דקדושה כמו סדר הלימוד הלזה, וכשמו כן הוא 'קביעין', ובטוח הוא בזאת שי"כ תהוון בהנהו חבורתא' בביאת משיח צדקנו.

את הסיום ערך הבה"ח נפתלי (ב"ר משה) פיליפ הי"ו מחשובי התלמידים, אשר יחד עם כולם זכה לברך על המוגמר. לאחר מכן קמו כל המשתתפים לריקוד של מצוה והשמחה - שמחת התורה געשה לעד אין קץ ושיעור.

אחר הסיום המשיך אורח הכבוד הגרא"א שוורץ שליט"א בדבריו בדברי פרפראות משולב במילי דבדיחותא לרגל חודש אדר.

לפני ברכת המזון חילקו שי מיוחד לכל התלמידים אשר זכו לסיים את כולא המסכת. ואח"כ המשיכו עוד בריקודין לרגל המאורע ונמשכה השמחה הגדולה עד לשעות הקטנות של הלילה.

ברכת יישר כוח מיוחדת משגרים כלל תלמידי ההיכל אל מנהלי היכלי התורה והחסד מוה"ר בר יוחאי שמעון הי"ו ומוה"ר זאב קליין הי"ו אשר לא חסכו במאום לרגל שמחת התורה ולמען יצא דבר נאה ומתוקן. עוד משבחים הבחורים את כל אלו שעמלו וטרחו למען המעמד הגדול. תשוח"ח. גדול היה המעמד לכבוד התורה ולומדיה. אשרי עין ראתה אלה.

סעודת הילולא של רביה"ק הרר"א זי"ע בהיכל הישיבה

בליל הילולא קדישא של רביה"ק הרר"א זי"ע מליזענסק זי"ע ועל כל ישראל, הסיבו יחדיו כלל תלמידי ישיבת היכל התורה לסעודת הילולא רבתית. במהלך הסעודה זימרו הרבה ניגוני התוועדות והתעוררות. כן העלה עובדות והנהגות המנהל הרוחני הרה"ג ר' אפרים פישל גרין שליט"א והר"מ הרה"ג ר' דוד זלמנוביץ שליט"א.

שירו לו שיעור חדש

שיעור חדש נמסר בימים אלו של ערבי פסחים בלימוד הלכות קרבן פסח, כפי הוראת כ"ק מרן אדמו"ר שליט"א בעת עריכת השוה"ט ביום שושן פורים הבעל"ט. השיעור נמסר בטו"ט ע"י המנה"ר הרה"ג ר' אפרים פישל גרין שליט"א בשעות הערב.

מהנעשה ונשמע בקהילתנו הק' בבית שמש

בשמחה ובהתרגשות גדולה קיבלו בני קהילתנו הק' בבית שמש, את הבשורה המרנינה על סיום הליך רישום בניין המרכז הרוחני הגדול 'בית רוזנברג' בשכונת שפע חיים ברמת בית שמש ד-3 אצל הרשויות.

נדבותיהם בעין יפה, ובזכות ההצלחה יוכלו בעז"ה לסייע לתלמידי הישיבה בקניית ביגוד לקראת חג הפסח כמידי שנה בשנה, וכל בחור יוכל ללבוש בגדי מלכות כראוי לתלמידי חכמים בימי האורה וחג החירות. ההנהלה פונה בקריאה נרגשת ומבקשת את עזרת הציבור, ע"מ שיוכלו להמשיך ולהפריח את המפעלים החשובים הללו. ומוסרים שלמרות הקושי הגדול בגיוס כספים, ולמרות הגידול המשמעותי בקרב תלמידי הישיבה, ההנהלה תשתדל לעמוד לימין הורי הבחורים שיחי'. ניתן למסור תרומות לחברי ההנהלה, ולנציגים בכל אתר ואתר, וכן לשלוח תרומות לת.ד. 5041 מיקוד 42150 קרית צאנז נתניה, או בפלא' מס' 053/3104231.

סעודת הילולא דרביה"ק הרבי ר' אלימלך זי"ע, בבית מדרשנו ברחוב רב אשי בבני ברק

בשבת אחים גם יחד, כאיש אחד ובלב אחד, התכנסו כל חברי בית מדרשנו ברחוב רב אשי בבני ברק, בליל כ"א אדר העל"ט, לסעודה מרוממת ונעלה לרגל יומא דהילולא של רביה"ק הרבי ר' אלימלך מליזענסק זי"ע, בעל נועם אלימלך, אור העולם הידוע מאמר הצדיק שהוא היה 'דער רבי פון אלע רבי'ס'.

לפני תחילת הסעודה הדליקו כל המשתתפים נרות לעילוי נשמה ולהתקשרות עם הצדיק, ולאחר נטילת ידיים לסעודה שהוגשה בטוב טעם, נשמעו דברים מפי רב ודומ"ץ בית המדרש הגאון רבי נפתלי צבי לייפער שליט"א, וכן מפי הרה"ג רבי ישראל מנחם מענדל למבערגער שליט"א, מראשי כולל אדירי התורה, מרביץ תורה בישיבתנו הק' לצעירים בבני ברק ובישיבת לומדי תורה, ומחשובי רבני בית המדרש, אשר העלו עובדות קודש וסיפורי הוד על דרכיו ואורחותיו של הרה"ק בעל ההילולא, ומאמרי קודש מתוך הספה"ק נועם אלימלך.

משא מיוחד ומאלף נשמע מפי האורח החשוב הרה"ג ר' מנחם שלמה טאוב שליט"א, נכד כ"ק אדמו"ר מקאלוב שליט"א, וראש כולל ביאלא-ב"ב, אשר במתק שפתיים הרחיב על כוח התשובה שהוריד הרבי ר' אלימלך לשעה ולדורות לכל יהודי, את דבריו תיבל ומיתק באמרות שפר ופרפראות, וכן בסיפורי קודש מבעל ההילולא.

כולל מבצר התורה בעיה"ק טבריה

מעמד הסיורים בקבר רבי יהודה הנשיא

לקראת סיום זמן חורף יצאו חו"ר כולל מבצר התורה בעיה"ק טבריה, אשר לומדים במסגרות גפ"ת, לנסיעה מרוממת בישוב ציפורי מקום מנוחתו של רבנו הקדוש רבי יהודה הנשיא מסדר המשניות, במקום התקיים מעמד סיומי מסכתות אשר נלמדו ע"י חו"ר הכולל שליט"א לומדי מסגרות גפ"ת במשך זמן החורף. מיד בהגיעם למקום נעמדו לתפילת ערבית ברוב עם לפני העמוד ניגש האברך הרב יקותיאל יהודה וקסמן

בחלוקת כל דכפין ייתי ויפסח למשפחות הנצרכות וברוכות ילדים מאנ"ש.

במהלך האסיפות דנו רבני ומנהלי הקופה בסכומים שיחולקו לקראת ימי הפסח הבעל"ט שהוצאותיה רבים, כשבתקופה זו כשהיוקר מאמיר ממילא והלחץ זה הדחק גובר מאליו, ומעגל הנתמכים גובר והולך ניתוספו סכומים גבוהים לכל משפחה להוצאות יו"ט, כאשר בשנה זו מתעתדים לחלק בעז"ה למעלה מחצי מליון! ש' ללמעלה מ-400 משפחות. זאת מלבד סל מוצרים נכבד של בשר בקר ועופות מנדבת לבנו של הנגיד הנכבד מוה"ר יעקב יוסף מילר הי"ו ראש הקהל דקהלתנו הק' באנטווערפן, וגיסו הנגיד הרה"ח ר' מרדכי רייכמן הי"ו. ומעבר לחלוקות החודשיות של קרן 'מזון ומחיה' ללמעלה מ-1000 ילדים תושבי קרייתינו הק'.

רבני ומנהלי הקופה אף יצאו בקריאה לתושבי קרייתנו הק' במגבית 'כל דכפין ייתי ויפסח' בהחזקת משפחה לחג בסך שלוש מאות ושישים שקלים עלות נפש לחג. את התרומות ניתן להעביר לרבני הקופה ובדוכני ההתרמה בערש"ק ועריו"ט בפתח בית המדרש 'אהל נחמיה', כמו גם במס' טל' 09/8610805, במהלך כל שעות היממה. ובזכות מצות צדקה שעושים אלו עם אלו נזכה לאכול בירושלים הבנויה מן הזבחים ומן הפסחים.

בהזדמנות זאת מבקשים גבאי הקופה להודות לכלל הציבור על העמידה האיתנה לימינם במגבית ימי הפורים ועל ידי כן עלה בידי קופת השכונה לעמוד לימין עשרות משפחות מתושבי הקרייה, שיכלו לעשות את ימי הפורים בשמחה ובצהלה. כמו כן מבקשים גבאי הקופה, שבאם ידוע לאחד על משפחה אשר מתקשה להשיג את צרכי החג מחמת שאין הפרוטה מצויה בכיסם, נא ונא לבוא להודיע לרבני הקופה, בכדי שח"ו לא תשאר משפחה רעבה, שלא יוכלו להכניס את חג הפסח כבני מלכים.

נמשכת חלוקת תלושים לביגוד לקראת חג הפסח ע"י

קרן 'אלביש ישע' קרית צאנז

מהנהלת 'קרן אלביש ישע' - מפעל הלבשה ועזרת חתנים' הפועלת בישיבתנו הק' במשך ימות השנה, נמסר כי נמשכת חלוקת התלושים לתלמידי הישיבה במחיר מסובסד. וכמו"כ הגיע ההנהלה להסדר עם חנויות הלבשה דסקל, ברודווי, רויאל, צרכניית הלבשה פעה"ק, נעלי מיטב, נעלי השחר, כובעי סאפרים, ורשת משכן התכלת על הנחות ניכרות לאנ"ש.

את תלושי ההנחה ניתן לקבל אצל נציגי הקרן בכל עיר ועיר.

בהזדמנות זו, נמסר מהנהלת 'קרן אלביש ישע' - מפעל הלבשה ועזרת חתנים' הפועלת בישיבתנו הק' במשך ימות השנה, על ההצלחה המרובה במגבית הפורים העל"ט בקרב אנ"ש אשר נענו והרימו

אח"כ דיבר ראה"כ הרה"ג אברהם יהושע העשיל אורבוך שליט"א בגודל הזכייה ללמוד גפ"ת ולהיות דבוק בתנאים והאמוראים הק' ובתורתם הק'.

כמו"כ נשאו דברים הרב מרדכי שווארץ שליט"א מחשובי לומדי ומסיימי המסכתות, על המקום והזמן גרמא, והרב אלימלך אייזנבאך שליט"א הביא כמה מימרות בש"ס בשם רבי יהודה הנשיא.

מפי כל האברכים נשמעו שבח והודיה לעסקן הדגול הרה"ח ר' אהרן הופמן שליט"א מנהלה המסור של מבצר התורה רשת הכוללים דחסידי צאנז אשר כל השנה קשוב לכל צרכי האברכים בכל העניינים ואשר לקח ע"ע את כל הוצאות הסעודה בהרחבה, וכן הודו להרב יקותיאל יהודה גוטליב שליט"א ולכל אברכים המסורים אשר הכינו ודאגו לכל צרכי הסעודה.

שליט"א מחשובי לומדי ומסיימי המסכתות, כשמיד לאחמ"כ ישבו לסעודת מצווה בהרחבה גדולה בשר ודגים וכל מטעמים.

לאחר נטילת ידים נערכו הסיומים בזה אחר זה, ואת התפילות והבקשות של ההדרן אמרו כולם יחד, באמירת קדיש דרבנן התכבד הרב צבי אלימלך קורנפלד שליט"א מחשובי לומדי ומסיימי המסכתות, ויצאו כל הקהל בריקוד של שמחה טפחיים מעל הקרקע בניגון אשרי מי שגדול בתורה, יהא רעוא קדמן וכו'.

ראש הכולל הדומ"צ הגאון רבי זאב וקסברגר שליט"א האריך בזכייה לערוך הסיום במקום קדוש זה על קברו של רבנו הק' אשר את כל התורה בע"פ שיש לנו היום הוא בזכותו, וסיים בברכה לכל המסיימים וכל המשתתפים.

גליון זה נדבת
דידינו הנכבד והנעלה, יקר שבערכין,
הרה"ח ר' יצחק שלמה פוקס הי"ו
אבי' בפסיקו

לרגל השמחה השרויה במעונו
שפחת הכנס בנו כמר אהרן דוב נ"י
לנועם עול תורה ומצוות
במזל טוב ובשעטומ"צ

אך ששון ושמחה ישכון באהל תמיד
מתוך סיד"ש ושפע רב לעלמי עלמיה

ת"ס

כך נעזור להם!

פתחו את הלב
למען אחינו ובשרינו
כדי שגם הם יוכלו לשמוח
ולחוג חירות כבני מלכים

לחונמים
ת-1500 ₪
ומעלה

דיסע קאפי
תשורת קודש מאת מרת רבינו שליט"א כדי שאחינו ובשרינו יסבו כבני מלכים ארוג ומלכותי לליל הסדר

ולקחת
זאת כאור חיים לחג
לזקתים משפחה
385 ₪

ונארת
גואלים משפחה
חחרפת הרעב
620 ₪

והצלת
הצלת משפחה
במצוקה
1,500 ₪

והוצאת
מוציאים משפחה
אחת מחשבר כלכלי
2,500 ₪

לחונמים
ת-620 ₪
ומעלה

לחונמים
ת-620 ₪
ומעלה

לחונמים
ת-620 ₪
ומעלה

הקטן אשר לקהל בארה"ק

1-700-720-750

כ"ה זה שלנו ולמעננו **לכנס** פסח תשפ"ג בחצר הקודש צאנז: **להם** כי הם אחינו ובשרינו

מפעל הצדקה והחסד
דחסידי צאנז בארה"ק
בשיטת כ"ח מן אומ"ד והרה"ק מוסי"א

ראשון - רביעי

ד - ז ניסן | ימי פתחון לב למען אחינו ובשרינו